

HRVATSKI SABOR

KLASA: 021-03/22-09/13

URBROJ: 65-22-02

Zagreb, 23. ožujka 2022.

Hs**NP*021-03/22-09/13*65-22-02**Hs

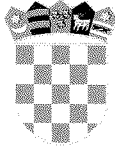
**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 33. stavka 1. podstavka 3. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Godišnje izvješće o provedbi Strategije i Zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske za 2021. godinu*, koje je predsjedniku Hrvatskoga sabora u skladu s odredbom članka 15. Zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 124/11 i 16/12), dostavio Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, aktom od 17. ožujka 2022. godine.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

REPUBLIKA HRVATSKA
SREDIŠNJI DRŽAVNI URED ZA HRVATE
IZVAN REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 001-01/22-01/02
URBROJ: 537-05-22-01

Zagreb, 17. ožujka 2022.

Hs**NP*021-03/22-09/13*537-22-01**Hs

REPUBLIKA HRVATSKA		
HRVATSKI SABOR		
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6		
Primljeno:	22-03-2022	
Klasifikacijski oznaka	Org. jed.	
021-03/22-09/13	65	
Službeni broj	Pril.	Vrij.
537-22-01	SPIS	CD

HRVATSKI SABOR
n/r g. **Gordanu Jandrokoviću,**
predsjedniku
Trg sv. Marka 6, 10 000 Zagreb

PREDMET: Godišnje izvješće o provedbi Strategije i Zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske za 2021. godinu, s prilogima Izvješću
- dostavlja se

Poštovani,

sukladno članku 15. Zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 124/11 i 16/12), u prilogu dostavljamo Godišnje izvješće o provedbi Strategije i Zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske za 2021. godinu, s prilogima Izvješću.

S poštovanjem,

Prilozi:

- Godišnje izvješće o provedbi Strategije i Zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske za 2021. godinu
- Prilozi uz Izvješće
- CD s Godišnjim izvješćem o provedbi Strategije i Zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske za 2021. godinu i prilogima uz Izvješće

GODIŠNJE IZVJEŠĆE

o provedbi Strategije i Zakona o odnosima
Republike Hrvatske s Hrvatima izvan
Republike Hrvatske
za 2021.

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Sadržaj

1. PREGOVOR DRŽAVNOG TAJNIKA SREDIŠNJEG DRŽAVNOG UREDA ZA HRVATE IZVAN REPUBLIKE HRVATSKE	1
2. DJELATNOST I ORGANIZACIJSKA STRUKTURA SREDIŠNJEG DRŽAVNOG UREDA ZA HRVATE IZVAN REPUBLIKE HRVATSKE.....	3
3. VIZIJA, MISIJA I CILJEVI.....	5
4. IZVJEŠĆE O RADU SREDIŠNJEG DRŽAVNOG UREDA ZA HRVATE IZVAN REPUBLIKE HRVATSKE PO PROGRAMIMA	6
4.1. Program potpore Hrvatima u Bosni i Hercegovini.....	6
4.2. Program potpore hrvatskoj nacionalnoj manjini u 12 europskih država	9
4.3. Program potpore hrvatskim zajednicama u iseljeništvu	11
4.4. Program financiranja posebnih potreba i projekata od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske.....	12
4.5. Program stipendiranja studenata pripadnika hrvatskog naroda.....	13
4.6. Program učenja hrvatskog jezika u Republici Hrvatskoj za Hrvate izvan Republike Hrvatske.....	14
5. GOSPODARSKA SURADNJA.....	16
6. SAVJET VLADE REPUBLIKE HRVATSKE ZA HRVATE IZVAN REPUBLIKE HRVATSKE.....	17
7. OSTALE ISTAKNUTE AKTIVNOSTI.....	18
7.1. Hrvati u Bosni i Hercegovini.....	18
7.2. Hrvatska nacionalna manjina	19
7.3. Hrvati u iseljeništvu.....	25
7.4. Ured dobrodošlice	26
7.5. Informiranje Hrvata izvan Republike Hrvatske	29
8. FINANCIJSKI POKAZATELJI	32
9. INICIJATIVE I ISKORACI	33
10. PRILOZI IZVJEŠĆU	36

1. Predgovor državnog tajnika Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Na temeljima ustavne obveze zaštite prava i interesa Hrvata izvan Republike Hrvatske i promicanja njihovih veza s domovinom, u skladu sa Zakonom i Strategijom o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske, Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske (dalje u tekstu: Središnji državni ured), kao središnje tijelo državne uprave nadležno za područje odnosa s Hrvatima izvan Republike Hrvatske provodi javne politike u području odnosa Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske, koje se temelje na uzajamnoj suradnji i pružanju pomoći te jačanju svih hrvatskih zajednica izvan Hrvatske.

U skladu s člankom 15. Zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske, priprema se i Hrvatskom saboru podnosi ovo godišnje izvješće o provedbi Strategije i Zakona. Sastavni dio hrvatske unutarnje i vanjske politike je skrb za sve Hrvate izvan Republike Hrvatske, a misija Središnjeg državnog ureda je djelovati na zaštiti prava i interesa Hrvata izvan Republike Hrvatske, skrbiti za očuvanje i jačanje njihovog identiteta i prosperiteta, raditi na uspostavljanju, održavanju i promicanju veza s Hrvatima izvan Republike Hrvatske i razvoju suradnje s Republikom Hrvatskom te stvarati poticajno okruženje i ispunjavati uvjete za povratak iseljenika/dijaspore u Republiku Hrvatsku i njihovo uključivanje u društveni i gospodarski život u Republici Hrvatskoj.

Tijekom 2021. godine, uslijed općih i sveprisutnih ograničenja uzrokovanih širenjem bolesti COVID-19, Središnji državni ured nastavio je provoditi Zakonom i Strategijom utvrđene obveze te djelovati na području razvoja odnosa s Hrvatima izvan Republike Hrvatske.

Početkom godine u Hrvatskom saboru usvojena je Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine, koja je dodatno naglasila važnost i značaj odnosa s Hrvatima izvan Hrvatske u smjeru jačanja otpornosti na krize te održivog gospodarstva i društva Republike Hrvatske, a definirani su i budući prioriteti politika u ovom području te postavljena dva strateška cilja u kojima Hrvati izvan Republike Hrvatske imaju važnu ulogu.

U skladu sa strateškim ciljevima i prioritetima iz Nacionalne razvojne strategije, na temelju Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske, Središnji državni ured, početkom godine donio je novi kratkoročni akt strateškog planiranja, Provedbeni program Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske za razdoblje 2021. – 2024., a u svibnju 2021. započeo postupak izrade novog srednjoročnog akta strateškog planiranja, Nacionalnog plana razvoja odnosa Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske do 2027.

Navedeni akti strateškog planiranja za cilj i svrhu imaju ostvariti podlogu za moderan, održiv i učinkovit razvoj odnosa s Hrvatima izvan Republike Hrvatske, koji će biti usklađen sa sustavom strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske i koji će doprinijeti unaprjeđenju sveobuhvatnih odnosa s Hrvatima izvan Republike Hrvatske.

Istovremeno, tijekom 2021. godine nastavljeno je djelovanje i rad na zaštiti prava i promicanju interesa Hrvata izvan Republike Hrvatske, uspostavljanju, održavanju i jačanju veza te ispunjavanju i stvaranju uvjeta, odnosno poticanju povratka hrvatskih iseljenika i njihovih potomaka u Republiku Hrvatsku. Provedeni su planirani programi i projekti, organizirani brojni susreti i sastanci te ostvareni određeni iskoraci u skladu s planiranim organizacijskim i financijskim resursima.

Promatrano iz perspektiva kategorija Hrvata izvan Republike Hrvatske, poseban trud ulagao se u aktivnosti kojima se ispunjavaju potrebe hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini te skrbi o njihovom položaju i kvaliteti života. Tijekom godine, a unatoč pandemiji, ostvareni su brojni koordinacijski susreti, proveden je niz programa i projekata koji jasno ukazuju na značaj koji ova Vlada pridaje Hrvatima u Bosni i Hercegovini, osiguravanju uvjeta za njihov održivi ostanak u toj zemlji, ali i stvaranju platforme za razvoj i prosperitet svih građana Bosne i Hercegovine.

Stalnom i sve značajnijom financijskom, stručnom i savjetodavnom podrškom zajednicama hrvatske nacionalne manjine te njihovim udrugama, ustanovama i organizacijama u 12 europskih država, cilj je osnažiti hrvatsku manjinsku zajednicu u domicilnim državama u ostvarivanju njihovih manjinskih prava, te očuvati njihovu etničku, vjersku, kulturnu i jezičnu samosvijest te ih učiniti punopravnim čimbenicima u njihovim državama.

U odnosu sa zajednicama hrvatskog iseljništva/dijaspore, koji je višeslojan, dinamičan i dugovječan, pristup Središnjeg državnog ureda usmjeren je programima i projektima od interesa hrvatskih iseljeničkih zajednica kojima se potiče suradnja i povezivanje, učenje hrvatskog jezika i očuvanje hrvatskog identiteta kao osnovnih preduvjeta za povratak, useljavanje i integraciju u hrvatsko društvo.

Važan doprinos ostvarenju odredbi i ciljeva zacrtanih Zakonom i Strategijom ostvaren je i sustavnim informiranjem i obavješćivanjem zajednica Hrvata izvan Hrvatske te djelovanjem u stabilnom organizacijskom i financijskom okruženju.

Iako uz mnogo izazova, neplaniranih i nepredviđenih okolnosti, Središnji državni ured tijekom 2021. uspješno je proveo najveći dio zakonskih odredbi i doprinio ostvarenju strateških ciljeva usmjerenih ispunjavanju i ostvarenju vizije i ustavne obveze o ulaganju trajnih napora u stvaranju pravednoga društva, postizanju održivoga gospodarskog razvoja te zaštiti prava i interesa svih hrvatskih građana, kako u Republici Hrvatskoj tako i onih izvan Republike Hrvatske.

Zvonko Milas

17. ožujka 2022.

2. Djelatnost i organizacijska struktura Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Središnji državni ured kao središnje tijelo državne uprave nadležno za odnose s Hrvatima izvan Republike Hrvatske, kontinuirano osmišljava, provodi, prati i podupire različite programe i projekte te poduzima brojne aktivnosti kojima se potiče jačanje suradnje, uspostavljanje, njegovanje i promicanje dobrih i partnerskih odnosa s ciljem očuvanja i razvijanja hrvatskog identiteta i povezanosti s domovinom Hrvatskom, kako Hrvata u Bosni i Hercegovini, tako i hrvatske nacionalne manjine u 12 europskih država i hrvatskoga iseljeništva.

Skrb za Hrvate izvan Republike Hrvatske sastavni je dio unutarnje i vanjske politike Republike Hrvatske, a njezin strateški cilj je očuvanje, jačanje i razvoj hrvatskog zajedništva te gospodarski i opći napredak, kako Hrvata u domovini, tako i Hrvata koji žive u drugim državama.

Djelokrug Središnjeg državnog ureda definiran je člankom 13. Zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske (Narodne Novine 124/2011, 16/2012, dalje u tekstu: Zakon), a između ostalog obuhvaća: brigu za zaštitu prava i interesa te očuvanje i jačanje identiteta Hrvata izvan Republike Hrvatske; uspostavljanje, održavanje i promicanje veza te jačanje suradnje s Hrvatima izvan Republike Hrvatske, stvaranje uvjeta za povratak iseljenika/dijaspore u Republiku Hrvatsku i njihovo uključivanje u gospodarski i društveni život te nadzor i koordinaciju navedenih aktivnosti između nadležnih ministarstava, drugih tijela državne uprave i ostalih nositelja suradnje Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske

Središnji državni ured se, tijekom svog rada, razvio u državnu instituciju od izuzetnog značaja za stvaranje kvalitetnog i sveobuhvatnog odnosa između Republike Hrvatske i Hrvata izvan Republike Hrvatske, prepoznatu kao pouzdanog partnera Hrvatima izvan domovine glede širokog raspona tema bitnih za unaprjeđenje međusobnih odnosa ali i problematike koja je važna za poboljšanje njihova položaja i statusa u zemljama u kojima žive.

Unutarnje ustrojstvo Središnjeg državnog ureda uređeno je Uredbom o unutarnjem ustrojstvu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 97/2020).

U Središnjem državnom uredu ustrojene su sljedeće ustrojstvene jedinice:

1. Kabinet državnog tajnika
2. Sektor za provedbu i nadzor programa i projekata Hrvata izvan Republike Hrvatske
3. Sektor za pravni položaj, kulturu i obrazovanje Hrvata izvan Republike Hrvatske
4. Ured dobrodošlice
5. Glavno tajništvo

Sistematizacijom radnih mjesta u Središnjem državnom uredu predviđeno je 57 radnih mjesta. Zaključno s 31.12.2021. godine bilo je stvarno 48 zaposlenih.

U 2021. godini u državnu službu u Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Godišnje izvješće o provedbi Strategije i Zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske za 2021.

temeljem Oglasa objavljenog u Narodnim novinama broj 128/2020 od 20.11.2020., primljen je 1 namještenik (domar). Temeljem Oglasa na određeno vrijeme (zamjena za porodiljni dopust) od 16.11.2020. i 12.07.2021. primljene su 2 osobe do povratka službenica stalno raspoređenih na to radno mjesto. Temeljem Sporazuma o trajnom premještanju, u Središnji državni ured prešlo je 3 službenika.

U 2021. godini radni odnos u Središnjem državnom uredu prestao je za 3 službenika.

U 2021. godini nije donesen Plan prijma u državnu službu u tijela državne uprave i stručne službe i urede Vlade Republike Hrvatske za 2021. godinu.

I u 2021. godini koja je bila obilježena negativnim okolnostima uslijed situacije prouzročene pandemijom virusa SARS-CoV-2 te potresima, Središnji državni ured nastojao je i uspio osigurati potrebna sredstva koja su omogućila provedbu planiranih aktivnosti i programa. Središnji državni ured raspolagao je s financijskim sredstvima u iznosu od 79.310.363,33 kuna od čega:

- 63.775.187,00 kuna iz Općih prihoda i primitaka (izvor 11);
- 7.959.620,06 kuna ostvarenih sredstava iz Prihoda od igara na sreću (izvor 41);
- 7.563.266,12 kuna neutrošenih prihoda iz prethodne godine (izvor 41);
- 12.290,15 kuna namjenskih sredstava iz izvora 43.

3. Vizija, misija i ciljevi

Vizija:

Moderan, proaktivan i inovativan Središnji državni ured na usluzi svim Hrvatima izvan Republike Hrvatske.

Misija:

Zaštita prava i interesa Hrvata izvan Republike Hrvatske te skrb za očuvanje i jačanje njihovog identiteta i prosperiteta; rad na uspostavljanju, održavanju i promicanju veza s Hrvatima izvan Republike Hrvatske; rad na jačanju suradnje, a posebno gospodarske suradnje s Hrvatima izvan Republike Hrvatske te obavljanje poslova koji se odnose na stvaranje uvjeta za povratak iseljenika/dijaspore u Republiku Hrvatsku i njihovo uključivanje u gospodarski i društveni život u Republici Hrvatskoj.

Ciljevi:

Zaštita prava i interesa Hrvata izvan Republike Hrvatske te jačanje njihovih zajednica;

Razvijanje suradnje s Hrvatima izvan Republike Hrvatske i

Poticanje povratka hrvatskih iseljenika i njihovih potomaka u Republiku Hrvatsku.

4. Izvješće o radu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske po programima

- 1. PROGRAM POTPORE HRVATIMA U BOSNI I HERCEGOVINI**
- 2. PROGRAM FINANCIRANJA POSEBNIH POTREBA I PROJEKATA OD INTERESA ZA HRVATE IZVAN REPUBLIKE HRVATSKE**
- 3. PROGRAM POTPORE HRVATSKOJ NACIONALNOJ MANJINI U 12 EUROPSKIH DRŽAVA**
- 4. PROGRAM POTPORE HRVATSKIM ZAJEDNICAMA U ISELJENIŠTVU**
- 5. PROGRAM STIPENDIRANJA STUDENATA PRIPADNIKA HRVATSKOG NARODA**
- 6. PROGRAM UČENJA HRVATSKOGA JEZIKA**

4.1. PROGRAM POTPORE HRVATIMA U BOSNI I HERCEGOVINI

Povezivanje s Hrvatima u Bosni i Hercegovini, potpora njihovu povratku i ostanku te očuvanje njihove jednakopravnosti strateški je interes Republike Hrvatske. Jedan od načina ostvarenja tog cilja je i financiranje obrazovnih, kulturnih, znanstvenih i zdravstvenih programa i projekata koji su od interesa za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini.

I u 2021. godini, Vlada Republike Hrvatske nastavila je podupirati programe i projekte značajne za unaprjeđenje kvalitete života Hrvata u Bosni i Hercegovini. Tako je u 2021. godini osigurano 25.000.000,00 kuna za programe i projekte temeljem Javnog natječaja za financiranje kulturnih, obrazovnih, znanstvenih, zdravstvenih i ostalih programa i projekata od interesa za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini. Time se jasno pokazuje značaj koji ova vlada pridaje Hrvatima u Bosni i Hercegovini, osiguravanju uvjeta za njihov održivi ostanak u toj zemlji, ali i stvaranju platforme za razvoj i prosperitet.

Javni natječaj za financiranje kulturnih, obrazovnih, znanstvenih, zdravstvenih i ostalih programa i projekata od interesa za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini za 2021. godinu Središnji državni ured raspisao je 13. travnja 2021. godine.

Vlada Republike Hrvatske je na 70. sjednici održanoj 22. srpnja 2021. godine donijela Odluku o raspodjeli sredstava za financiranje kulturnih, obrazovnih, znanstvenih, zdravstvenih i ostalih programa i projekata od interesa za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini iz sredstava Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2021. godinu kojom je dodijeljen iznos od 25.000.000,00 kuna.

Financijska sredstva raspodijeljena su za 79 programa i projekta i to:

- 23 programa i projekata iz područja kulture – 5.855.000,00 kuna
- 24 programa i projekata iz područja obrazovanja i znanosti - 6.270.000,00 kuna
- 9 programa i projekata iz područja zdravstva – 6.080.000,00 kuna
- 23 programa i projekata iz ostalih područja – 6.795.000,00 kuna

OBRAZOVANJE I ZNANOST Obrazovanje, kao temelj prosperitetne budućnosti jednog naroda, jedno je od najvažnijih područja koje se kontinuirano i sustavno podupire. Gradnjom novih, kao i uređenjem te dodatnim opremanjem postojećih škola, učeničkih i studentskih domova i sportskih dvorana, osiguravaju se mladima primjereni uvjeti za učenje i studiranje u sredini u kojoj žive čime ih se potiče i motivira za ostanak u svojoj zemlji. Zato su u području obrazovanja i znanosti dane potpore za izgradnju, obnovu, rekonstrukciju i opremanje škola u Uskoplju, Posušju, Žepču, Livnu, Stojkovićima – Novi Travnik, Vitezu, Jablanici, kao i potpora radu Opće gimnazije u Banja Luci.

Isto tako, dodijeljena su sredstva za izgradnju školske sportske dvorane u Prologu - Mostaru, Kupresu. Izgradnju i adaptacija dječjih vrtića i predškolskih ustanova u Usori, Rakitnom, Kreševu, Neumu i Mostaru.

Nadalje, financirani su projekti uređenje i opremanje interijera glazbene škole u Širokom Brijegu, digitalizacija obrazovnog sustava Županije Zapadnohercegovačke – E-škola, nabavka novih knjiga u Busovači, nabava specijaliziranog vozila učenike s poteškoćama u razvoju Mostar, opremanje STEAM učionica u Travniku, nabava glazbenih instrumenata glazbenu školu u Čitluku, te financiran treći svezak Hrvatske enciklopedije BiH, Časopis HAZU BiH „Vidici“. Također, financiran je projekt nabava čistih genetskih izvora ovaca za potrebe Centara za očuvanje autohtonih pasmina u Tomislavgradu.

ZDRAVSTVO I SOCIJALNA SKRB Dostupna i primjerena zdravstvena i socijalna skrb uvjet je održivog ostanka i povratka Hrvata u Bosni i Hercegovini. Financirani projekti i programi odnose se na izgradnju, rekonstrukciju, opremanje i proširenje bolničkih kapaciteta, kapaciteta domova zdravlja i specijaliziranih medicinskih ustanova, u Novoj Bili, Kiseljaku, Orašju, Livnu i Tomislavgradu.

Nastojeći odgovoriti na potrebe najranjivijih skupina društva, dana su novčana sredstva i za dogradnju, opremanje i uređenje domova i drugih ustanova za starije, nemoćne i socijalno ugrožene osobe te djecu s poteškoćama u razvoju u Čitluku, Grudama i Kiseljaku.

KULTURA Kulturu kao značajnu odrednicu nacionalnog identiteta može se očuvati samo neprekidnom i odgovarajućom skrbi za kulturna dobra od nacionalnog interesa, njegovanjem tradicionalnih manifestacija i vrijednosti koje ta kultura baštini te uvažavanjem svih povijesnih, vjerskih i civilizacijskih činjenica koje se odnose na kulturu onoga dijela hrvatskog naroda koji prebiva na području BiH.

Dane su i potpore za izgradnju, uređenje i opremanje muzeja, galerija, kulturnih i pastoralnih centara za mlade, knjižnica u Drinovcima, Mostaru, Vitezu, Tomislavgradu, Plehanu, Stocu, Podmilačju, Bosanskom Grahovu, Mostaru, Tuzli, Zenici, Kupresu, kino dvorane Hrvatskog doma u Bugojnu, nabavu osnovne opreme Simfonijskom orkestru Mostaru, za Ediciju Hrvatske književnosti BiH u 100 knjiga te za projekt Povijesna baština pokretač održivog razvitka Ravno. Isto tako, nastavljena je potpora tradicionalnim manifestacijama poput: „Dani hrvatskog filma Ivo Gregurević“ u Orašju; za produkciju filmskog projekta „Kraljica Katarina. Prepoznajući i uvažavajući značaj informiranja na hrvatskom jeziku u BiH, dodijeljena su i novčana sredstva za radio postaje u Busovači, za opremanje portala na hrvatskom jeziku u Mostaru, pomoć izdavačkoj djelatnosti Katoličkom tjedniku u Sarajevu te za Radioteleviziju Herceg-Bosne.

OSTALA PODRUČJA Odgovarajuća komunalna infrastruktura u naseljenim mjestima od iznimne je važnosti za povratak i održivi ostanak Hrvata u tim mjestima. Zato su dane potpore za izgradnju, rekonstrukciju te obnovu vodovodne mreže, sanaciju i asfaltiranja cesta u Johovcu – Doboju, Varešu, Ljubuškom, Čapljini, Fojnici, Domaljevcu-Šamcu, Dobretićima. U cilju demografske obnove i stvaranja uvjeta održivog ostanka kroz zapošljavanje dodijeljena su sredstva za razvoj poljoprivredne proizvodnje u Prozor Rami te za uljaru u Stocu i revitalizaciju hrvatske poljoprivrede u Širokom Brijegu kao i za izgradnju sportskih igrališta/dvorana, domova u Mostaru, Širokom Brijegu te obnovu i opremanje prostorija kluba borilačkih vještina u Ljubuškom. Financirani su projekti Caritasa BiH za osnaživanje organizacija civilnog društva za socijalnu inkluziju osoba s invaliditetom, projekti udruga dragovoljaca iz Domovinskog rata u Lašvanskoj Dolini te projekti rekonstrukcije vijećnica u Odžaku i Drijenči i obnove fasade na sjemeništu u Travniku.

Prilog 1. Odluka o raspodjeli sredstava za financiranje kulturnih, obrazovnih, znanstvenih, zdravstvenih i ostalih programa i projekata od interesa za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini iz sredstava Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2021. godinu

Važno je naglasiti da je Vlada Republike Hrvatske, putem Središnjeg državnog ureda, nastavila pružati financijsku potporu institucijama od strateškog značaja za Hrvatski narod u Bosni i Hercegovini – Sveučilištu u Mostaru i Hrvatskom narodnom kazalištu u Mostaru sa 6.000.000 kuna (te preko Ministarstva zdravstva i Sveučilišno kliničkoj bolnici u Mostaru). Značaj koji ove institucije imaju za opstanak i prosperitet Hrvata u Bosni i Hercegovini je nemjerljiv – od očuvanja i njegovanja hrvatskog kulturnog identiteta, stvaranja preduvjeta za društveni i gospodarski napredak, zaustavljanja odlaska posebice mladih ljudi iz Bosne i Hercegovine, te pozicioniranja Hrvata kao predvodnika u svim pitanjima i procesima bitnim za tu zemlju. Dobrobiti ovih potpora vidljive su i danas, no njihov pravi učinak očekuje se u razdoblju pred nama.

Putem Javnog poziva za financiranje posebnih potreba i projekata od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske u 2021. godini, koji za cilj ima dodatno promicati veze i jačati suradnju s Hrvatima izvan Republike Hrvatske, podržano je 86 projekata Hrvata u Bosni i Hercegovini – od različitih filmskih, glazbenih, kazališnih festivala, obnove knjižnog fonda do projekata kojima se potiče razvoj malog poduzetništva. Kroz ovaj program također, nastoji se odgovoriti i na druge potrebe Hrvata u Bosni i Hercegovini – primjerice pružanjem pomoći pojedincima i obiteljima koji se nalaze u teškim socijalno materijalnim uvjetima. Na ovaj način, u 2021. godini pružena je potpora za 23 osobe.

4.2. PROGRAM POTPORE HRVATSKOJ NACIONALNOJ MANJINI U 12 EUROPSKIH DRŽAVA

Kroz stalnu značajniju financijsku potporu programima i projektima udruga, ustanova i organizacija hrvatske nacionalne manjine, cilj je osnažiti hrvatsku manjinsku zajednicu u domicilnim državama u ostvarivanju manjinskih prava, pogotovo etničku, vjersku, kulturnu i jezičnu samosvijest te ih učiniti punopravnim čimbenikom domicilne države.

Ovim programom podupiru se aktivnosti hrvatske zajednice u ostvarivanju i jačanju manjinskih prava (očuvanju hrvatskoga identiteta, jezika, kulture i kulturne baštine, obrazovanja, znanosti, sporta i sl.), aktivnosti s ciljem razvoja manjinskih medija i djelovanja manjinskih institucija, kao i drugi projekti koji zadovoljavaju i unaprjeđuju opće javne potrebe hrvatske manjinske zajednice u svrhu zaštite prava i interesa Hrvata.

Središnji državni ured je u 2021. godini u suradnji s veleposlanstvima Republike Hrvatske proveo Javni natječaj za prijavu programa i projekata organizacija hrvatske nacionalne manjine za 2021. godinu, temeljem kojeg je hrvatskoj nacionalnoj manjini bilo namijenjeno ukupno 5.000.000,00 kuna. Sukladno Odluci o dodjeli financijskih sredstava programima i projektima organizacija hrvatske nacionalne manjine za 2021. godinu, sredstva u iznosu od 4.975.000,00 kuna dodijeljena su korisnicima manjinskih zajednica u Austriji, Bugarskoj, Crnoj Gori, Češkoj, Italiji, Kosovu, Mađarskoj, Makedoniji, Rumunjskoj, Slovačkoj, Sloveniji i Srbiji.

Po okončanju postupka Javnog natječaja potporu je ostvarilo 126 programa i projekata organizacija hrvatske nacionalne manjine iz 12 navedenih država, čijim se ostvarenjem na različite načine doprinosi očuvanju i razvijanju hrvatskoga identiteta, kulture i povezanosti s Hrvatskom, a od kojih ovdje navodimo po jedan značajniji projekt iz svake države: Hrvatsko štamparsko društvo, za projekt Kalendar Gradišće i Hrvatske novine, Republika Austrija; Građanska udruga „Biskup Josip Juraj Strossmayer“, za Očuvanje spomenika biskupa Josipa Jurja Strossmayera i Završni radovi na unutarnjem uređenju hrvatsko-bugarskog kulturnog centra „Biskup Josip Juraj Strossmayer“, Republika Bugarska; Hrvatska krovna zajednica „Dux Croatorum“ – Radio Dux, za projekt Radio Dux – radio svih nas, Crna Gora; Udruga građana hrvatske nacionalnosti u Češkoj Republici, za rad udruge u 2021. godini, Češka Republika; Udruga „Jedna Musika“, za projekt „Uslast iz Molisea“ i „Činimo pizelje od Tavele do Lepoglave“, Talijanska Republika; NVO Narodna kuhinja Letnica, za Pomoć ugroženim osobama hrvatske nacionalnosti i Rekonstrukcija tipične stare kuće, Republika Kosovo; Hrvatska državna samouprava u Mađarskoj, za projekt Državni kamp hrvatskog jezika i kulture i Dan hrvatskog školstva 2021., Mađarska; Demokratski savez Hrvata u Rumunjskoj, za potporu Godišnjim projektima DSHR-a, Rumunjska; Zajednica Hrvata u Republici Sjevernoj Makedoniji, za „Znanstveno istraživački projekt prikupljanja i valorizacije hrvatske kulturne baštine u Republici Sjevernoj Makedoniji“ i „Kulturno-kreativni i informatički razvoj ZHRM na temelju identitetskih odrednica hrvatske zajednice“, Republika Sjeverna Makedonija; Hrvatski kulturni savez u Slovačkoj, za Podupiranje hrvatskog folklora, kulture, jezika i književnosti u Slovačkoj Republici; Savez hrvatskih društava u Sloveniji, Potpora programu rada SHDS-a za 2021. godinu, Republika Slovenija; Hrvatsko nacionalno vijeće u Republici Srbiji, za projekt Vidljivost hrvatske zajednice u svijetlu popisa pučanstva 2022. godine u Republici Srbiji.

Nastavljeno je s potporom Vlada Republike Hrvatske koja je na svojoj 70. sjednici održanoj 22. srpnja 2021. godine, usvojila Zaključak o financijskom podupiranju pet strateških projekata hrvatske nacionalne manjine u iznosu od 2.500.000,00 kuna, od toga je za nastavak izgradnje Hrvatske kuće u Subotici dodijeljen iznos od 1.800.000,00 kuna te 200.000,00 kn za projekt Kadrovsko osnaživanje hrvatske zajednice u Republici Srbiji (ukupno 2.000.000,00 kn), čime je osiguran nastavak započetih radova na objektu u kojem će se nalaziti dvije krovne institucije Hrvata u Republici Srbiji: Hrvatsko nacionalno vijeće u Republici Srbiji i Novinsko-izdavačka kuća „Hrvatska riječ“, a sa sadašnjim prostorima Hrvatskog nacionalnog vijeća i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata činit će jedinstvenu cjelinu. Dana 28. travnja 2021. godine državni tajnik Zvonko Milas boravio je u Subotici na svečanosti postavljanja kamena temeljca za izgradnju Hrvatske kuće. Dana 14. rujna 2021. godine Hrvatsko nacionalno vijeće u Republici Srbiji, kao investitor, potpisalo je ugovor s izvođačem radova, koji je do kraja 2021. godine završio vanjske građevinske radove na način da je objekt stavljen pod krov.

***Prilog 2.** Odluka o dodjeli financijskih sredstava programima i projektima organizacija hrvatske nacionalne manjine za 2021. godinu*

4.3. PROGRAM POTPORE HRVATSKIM ZAJEDNICAMA U ISELJENIŠTVU

Odnos Republike Hrvatske sa hrvatskim iseljeništvom višeslojan je, dinamičan i dugovječan, utemeljen na međusobnom povjerenju, poštovanju i uzajamnosti. Pristup Središnjeg državnog ureda prema hrvatskom iseljeništvu usmjeren je na suradnju, povezivanje te jačanje hrvatskog identiteta diljem svijeta.

Jedan od vidova suradnje Središnjeg državnog ureda s iseljeništvom je i program potpore hrvatskim zajednicama koji se provodi putem Javnog natječaja za prijavu programa/projekata organizacija hrvatskog iseljeništva u prekomorskim i europskim državama radi ostvarenja financijske potpore koji je objavljen i u 2021. godini.

Cilj ovog natječaja je očuvanje i poticanje kulturne, znanstvene, gospodarske, sportske i druge suradnje između Republike Hrvatske i iseljeničkih zajednica Hrvata izvan Republike Hrvatske. Program je osmišljen za podupiranje specifičnih potreba i konkretnih aktivnosti hrvatskih iseljeničkih zajednica u svim područjima bitnim za očuvanje i njegovanje hrvatskog identiteta, a ponajprije u područjima kulture i obrazovanja.

Nakon provedenog Javnog natječaja temeljem Odluke o dodjeli financijskih sredstava programima/projektima organizacija hrvatskog iseljeništva u prekomorskim i europskim državama za 2021. godinu dodijeljen je iznos od 3.500.000,00 kuna, kojim je financirano ukupno 73 programa/projekata.

Hrvatske zajednice koje su se prijavile za program potpore u 2021. godini dolaze iz devetnaest zemalja, a rasprostranjene su na četiri kontinenta. Zemlje iz kojih potiču hrvatske zajednice koje su ostvarile financijsku potporu su: Argentinska Republika, Istočna Republika Urugvaj, Republika Paragvaj, Savezna Republika Brazil, Republika Čile, Kanada i Sjedinjene Američke Države, Australija i Novi Zeland, Republika Austrija, Kraljevina Belgija, Veliko Vojvodstvo Luksemburg, Irska, Talijanska Republika, Savezna Republika Njemačka, Švicarska konfederacija i Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske.

Prilog 3. Odluka o dodjeli financijskih sredstava programima i projektima organizacija hrvatskog iseljeništva u prekomorskim i europskim državama za 2021. godinu

4.4. PROGRAM FINANCIRANJA POSEBNIH POTREBA I PROJEKATA OD INTERESA ZA HRVATE IZVAN REPUBLIKE HRVATSKE

Cilj Programa je dodatni poticaj promicanju veza i jačanju suradnje Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske, jačanje hrvatskih zajednica i položaja hrvatskog naroda izvan Republike Hrvatske, očuvanje, jačanje i promicanje nacionalnog identiteta, hrvatskog jezika, kulturnog stvaralaštva i baštine, kao i pomoć ugroženim pojedincima – pripadnicima hrvatskog naroda izvan Republike Hrvatske.

Pored zasebnih natječaja za svaku kategoriju Hrvata izvan Republike Hrvatske ovim Programom, koji je namijenjen svim pripadnicima hrvatskog naroda izvan Republike Hrvatske, nadopunjuju se potrebe hrvatskih zajednica diljem svijeta u zaštiti njihovih prava i interesa.

Program se provodi putem javnog poziva te je namijenjen neprofitnim organizacijama izvan Republike Hrvatske i u Republici Hrvatskoj (udruge građana, zaklade, ustanove i ostale organizacije koje ne ostvaruju dobit ili profit za svoj rad), fizičkim osobama čiji projekti obuhvaćaju brigu za očuvanje i jačanje identiteta Hrvata izvan Republike Hrvatske i ugroženim pojedincima - pripadnicima hrvatskog naroda s prebivalištem izvan Republike Hrvatske.

Budući da je riječ o veoma važnom Programu Središnji državni ured je i u 2021. godini raspisao dva Javna poziva (veljača i listopad 2021. godine) te Odlukom o dodjeli financijske potpore za posebne potrebe i projekte od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske za 2021. godinu (lipanj 2021. godine), dodijelio iznos od 2.500.000,00 kuna, s kojim je financirano ukupno 159 programa i projekata, a Odlukom o dodjeli financijske potpore za posebne potrebe i projekte od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske za 2021. godinu (prosinac 2021. godine), dodijelio iznos od 1.000.000,00 kuna, s kojim je financirano ukupno 66 programa i projekata.

Od ukupno 225 programa i projekata financiranih u 2021. godini, 86 programa/projekata odobreno je udrugama/organizacijama i fizičkim osobama iz Bosne i Hercegovine i dodijeljen im je iznos od 1.593.000,00 kuna. Za 13 programa i projekata hrvatskog iseljništva odobreno je 198.000,00 kuna. Programima i projektima hrvatske manjine, njih 60, dodijeljeno je 1.090.000,00 kuna. Također 29 prijavitelja programa i projekata ima sjedište u Republici Hrvatskoj, ali svojim projektima pridonose ostvarivanju ciljeva vezanih uz područje odnosa Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske, te im je dodijeljeno ukupno 440.000,00 kuna. Posljednja skupina su ugroženi pojedinci pripadnici hrvatske zajednice te je jednokratnom financijskom pomoći pomognuto 37 osoba s iznosom 179.000,00 kuna ukupno.

***Prilog 4:** Odluka o dodjeli financijske potpore za posebne potrebe i projekte od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske za 2021. godinu temeljem provedenog 1. Javnog poziva za prijavu posebnih potreba i projekata od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske u svrhu ostvarenja financijske potpore za 2021. godinu*

***Prilog 5:** Odluka o dodjeli financijske potpore za posebne potrebe i projekte od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske za 2021. godinu temeljem provedenog 2. Javnog poziva za prijavu posebnih potreba i projekata od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske u svrhu ostvarenja financijske potpore za 2021. godinu*

4.5. PROGRAM STIPENDIRANJA STUDENATA PRIPADNIKA HRVATSKOG NARODA

Cilj ovog programa je jačanje obrazovnih i znanstvenih kapaciteta Hrvata izvan Republike Hrvatske, jačanje položaja i uloge obrazovanih pojedinaca u sredinama u kojima žive te ujedno aktivno uključivanje Hrvata izvan Republike Hrvatske u društveni i politički život Republike Hrvatske.

Stipendije za studente pripadnike hrvatskog naroda dodjeljuju se temeljem Pravilnika o stipendiranju studenata - pripadnika hrvatskog naroda izvan Republike Hrvatske. Pravo na stipendiju ostvaruje se putem Javnog natječaja, a prema utvrđenim kriterijima za dodjeljivanje stipendija.

Temeljem Odluke o dodjeli stipendija studentima – pripadnicima hrvatskog naroda izvan Republike Hrvatske za akademsku godinu 2020./2021. dodijeljeno je 500 stipendija pripadnicima hrvatskog naroda izvan Republike Hrvatske od čega 100 stipendija za studente koji studiraju u Republici Hrvatskoj i 400 stipendija za studente koji prebivaju i studiraju u Bosni i Hercegovini. Time je dan dodatan poticaj jačanju ljudskih kapaciteta čime se potiče ostanak Hrvata u Bosni i Hercegovini.

Ukupno isplaćeni iznos za stipendije studentima za akademsku godinu 2020./2021. bio je 3.458.000,00 kuna za 494 stipendija, od čega za stipendije studentima koji studiraju u Republici Hrvatskoj 686.000,00 kuna, a za studente koji prebivaju i studiraju u Bosni i Hercegovini 2.772.000,00 kuna.

4.6. PROGRAM UČENJA HRVATSKOGA JEZIKA

Program učenja hrvatskoga jezika obuhvaća sveučilišne tečajeve učenja hrvatskoga jezika u Republici Hrvatskoj (razine: od A1 do C2) i internetsko učenje hrvatskoga jezika, za koje stipendije dodjeljuje Središnji državni ured, kao i besplatni internetski tečajevi hrvatskoga jezika A1 i A2 razine.

Sveučilišni tečaj učenja hrvatskoga jezika u Republici Hrvatskoj

Program učenja hrvatskoga jezika ima osobitu važnost u smislu njegovanja i promicanja hrvatskoga jezika i kulture kao i promicanja suradnje i povezanosti između Republike Hrvatske s iseljenim Hrvatima i njihovim potomcima te pripadnicima hrvatske nacionalne manjine. Ovim se programom ujedno potiče povratak hrvatskih iseljenika i njihovih potomaka u Republiku Hrvatsku te se stvaraju preduvjeti za njihovo lakše uključivanje u gospodarski i društveni život Republike Hrvatske. Premda se većina polaznika po završetku tečaja vraća u zemlje iz kojih dolaze, stečeno znanje kroz Program učenja hrvatskoga jezika u Republici Hrvatskoj je vrijedno i korisno ne samo za njih osobno, nego i za brojne iseljeničke zajednice u čiji se rad uključuju mnogi od bivših polaznika.

Polaznici sveučilišnog tečaja učenja hrvatskoga jezika u Republici hrvatskoj pohađaju jedan ili više semestralnih tečaja hrvatskoga jezika koji su organizirani na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, Splitu i Rijeci, a od akademske godine 2019./20. i u Osijeku. Provode ga Centar za hrvatski kao drugi i strani jezik „Croaticum“ (Zagreb), Centar za hrvatske studije u svijetu (Split), Riječka kroatistička škola (Rijeka) i Odsjek za kroatistiku (Osijek). I u 2021. godini Središnji državni ured je temeljem Pravilnika preuzeo obvezu plaćanja stipendije za jedan i/ili dva semestra koja uključuje trošak tečaja hrvatskog jezika u Republici Hrvatskoj, subvencioniranu prehranu i (djelomičnu) naknadu troškova smještaja.

Pravo na stipendiju ostvaruje se putem Javnog poziva, na koji se prijavljuju pripadnici hrvatskog naroda, njihovi supružnici, kao i prijatelji hrvatskog naroda i Republike Hrvatske iz cijelog svijeta.

Kandidati i potom polaznici tečaja hrvatskoga jezika u Republici Hrvatskoj dolaze iz različitih zemalja s brojnim hrvatskim iseljeništvom, a redovito ih je najviše iz Južne Amerike (Argentina, Čile, Peru, Bolivija, Venezuela, Kolumbija, Ekvador...). Nakon završetka programa, uočeno je da se i jedan dio polaznika odlučuje na trajni ostanak u Republici Hrvatskoj.

U 2021. godini Središnji državni ured je odobrio ukupno 250 stipendija. te je za Program učenja hrvatskog jezika u 2021. godini ukupno isplatio iznos od 1.296.364,40 kuna

U razdoblju od 2012. do 2021. ukupno je odobreno 1.836 stipendija za 1.388 polaznika.

Internetski tečajevi učenja hrvatskoga jezika na daljinu HIT-1

Od ak. godine 2015./2016. sredstvima Središnjeg državnog ureda stipendira se i pohađanje internetskog tečaja učenja hrvatskog jezika HIT-1 za 10 polaznika svake akademske godine. U akademskoj godini 2020./2021. bilo je 9 polaznika tečaja (1 je odustao), od čega je u 2021. isplaćeno 5 stipendija u iznosu od 18.703,90 kuna.

Internetski tečaj HiT-1 namijenjen je početnoj razini učenja hrvatskoga jezika na daljinu, u razdoblju od rujna do prosinca (jesenski semestar), odnosno od ožujka do svibnja (proljetni semestar). Provodi se putem sustava za internetsko učenje, a uključuje obvezna 24 nastavna sata s lektorom putem interneta (Skype i Webinar).

Besplatni internetski tečaj A1 i A2

Na inicijativu Središnjeg državnog ureda za i u suradnji sa Croaticumom – Centrom za hrvatski kao drugi i strani jezik Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu 2017. godine razvijen je e-tečaj hrvatskoga jezika – razina A1, namijenjen prije svega Hrvatima izvan domovine. Od prosinca 2018. godine dostupan je i e-tečaj hrvatskoga jezika – razina A2. Sučelje, upute i podrška za oba tečaja dostupni su na engleskom i španjolskom jeziku, a prijava na e-tečaj moguća je korištenjem korisničkog računa za Facebook ili Google.

Napominjemo kako je osigurano da su oba e-tečaja trajno besplatna za sve polaznike, a Središnji državni ured je u 2021. godini za održavanja obje razine e-tečaja Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu isplatio iznos od 120.000,00 kuna.

Tečajevima je od 1. siječnja 2018. do 31. prosinca 2021., pristupilo 10.554 korisnika. E-tečaju A1 razine s engleskim sučeljem pristupilo je 7292 polaznika, sa španjolskim sučeljem 2261 polaznik, polaznici dolaze iz 116 država sa 6 kontinenata, najviše posjeta ostvareno je iz SAD-a, Brazila, Argentine, Kanade i Australije, dok je od 1. siječnja 2019. do 31. prosinca 2021. e-tečaju A2 razine s engleskim sučeljem pristupilo je 825 polaznika, sa španjolskim sučeljem 176 polaznika, a polaznici su iz 65 država sa 5 kontinenata, najviše je posjeta iz SAD-a, Australije, Brazila, Čilea i Argentine.

E-tečajevi pripadnicima hrvatskoga iseljništva i hrvatske nacionalne manjine, kojima je to potrebno, daju konkretnu jezičnu i kulturološku pomoć i motiviraju ih na istraživanje svojih korijena te na upoznavanje i povezivanje s Hrvatskom.

5. Gospodarska suradnja

Unutar djelokruga rada Središnjeg državnog ureda u području gospodarske suradnje Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske tijekom 2021. godine nastavljena je suradnja s tijelima državne uprave na poslovima pripreme i provedbe projekata u okviru gospodarske suradnje s Hrvatima izvan Republike Hrvatske, a posebno s Hrvatima u Bosni i Hercegovini, kroz djelomično financirane razvojne i infrastrukturne projekte u okviru Javnog natječaja za financiranje kulturnih, obrazovnih, znanstvenih, zdravstvenih i ostalih programa i projekata od interesa za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini u 2021. godini. Ostvarena je suradnja i s hrvatskim poduzetnicima i gospodarskim udrugama izvan Republike Hrvatske te s poduzetnicima i udrugama u Republici Hrvatskoj.

Tijekom 2021. godine, u uvjetima nastavka pandemije bolesti COVID-19 i s njom povezanih epidemioloških mjera, intenzitet gospodarskih aktivnosti diljem svijeta, pa tako i u Republici Hrvatskoj, i dalje se nalazio ispod optimalnih razina. Ipak, tijekom godine zabilježen je gospodarski oporavak koji se, u domeni gospodarske suradnje Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske, reflektirao u vidu povećanog broja upita i gospodarskih događanja u odnosu na prethodnu godinu.

Nastavljen je i dovršen rad na pripremi projektnog prijedloga uspostave produkcijske inačice Registra hrvatskih subjekata izvan Republike Hrvatske kao digitalne baze podataka i komunikacijske mreže za čiju provedbu su osigurana sredstva u proračunu Središnjeg državnog ureda.

Tijekom 2021. godine nastavile su se provoditi radnje u području gospodarske suradnje Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske, u pogledu mogućnosti ulaganja i pokretanja poslovanja u Republici Hrvatskoj, stjecanju novih tržišta i promicanju izvoza hrvatskih proizvoda i usluga, poticanju prekogranične suradnje postupanjem po pojedinačnim upitima te korištenjem Registra kao komunikacijske mreže. U tom smislu, odgovoreno je na više od 40 upita Hrvata izvan Republike Hrvatske koji su se, između ostalih, odnosili na turističku, poljoprivrednu, obrazovnu, građevinsku, trgovačku, informatičku, vinarsku, tekstilnu te ugostiteljsku djelatnost.

Uz potporu i aktivno sudjelovanje Središnjeg državnog ureda, organizirana su događanja u zemlji i inozemstvu koje su se odnosile na gospodarsku suradnju s Hrvatima izvan Republike Hrvatske (konferencije *Meeting G2, Zagreb Invest* i *Global Exchange on Role of Government in Shaping Diaspora Engagement*).

Kao i proteklih godina, i tijekom 2021. godine nastavili su se kontinuirano prikupljati i ažurirati podaci o organizacijama Hrvata izvan Republike Hrvatske na detaljno strukturiran način za internu uporabu.

6. Savjet Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Savjet Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske (dalje u tekstu: Savjet) osnovan je sukladno odredbama članka 17. Zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske („Narodne Novine“ br. 124/11, 16/12), kao savjetodavno tijelo Vlade Republike Hrvatske koje pruža pomoć Vladi Republike Hrvatske u kreiranju i provedbi politike, aktivnosti i programa u odnosu na Hrvate izvan Republike Hrvatske te je jedan od nositelja suradnje s Hrvatima izvan Republike Hrvatske.

Savjet čini 55 imenovanih članova, predstavnika Hrvata izvan Republike Hrvatske te članovi po položaju. Imenovane članove Savjeta imenuje Vlada Republike Hrvatske na prijedlog hrvatskih zajednica iz država iz kojih dolaze na mandat od četiri godine i to: 9 članova predstavnika Hrvata iz Bosne i Hercegovine od kojih jedan predstavnik Katoličke crkve iz Bosne i Hercegovine, 17 članova predstavnika hrvatske nacionalne manjine i 29 članova predstavnika hrvatskog iseljništva/dijaspore. Članovi Savjeta po položaju su predstavnici državnih tijela i institucija, Katoličke crkve i organizacija civilnoga društva.

Savjet se sastaje najmanje jednom godišnje u Republici Hrvatskoj ili na drugi odgovarajući način i redovito raspravlja o provedbi Strategije i Zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske i drugim pitanjima od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Četvrta, ujedno i posljednja sjednica drugog saziva Savjeta održana je po prvi puta hibridno i to videokonferencijskim putem s matično administrativno-servisnim mjestom u Kongresnom centru Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, a sastojala se od pet zasebnih video sastanaka tijekom dva dana, 4. i 5. lipnja 2021.

Kako je imenovanim članovima drugog saziva Savjeta četverogodišnji mandat isticao 2021. godine, pokrenut je postupak za imenovanje članova novog, trećeg, saziva Savjeta te su prikupljeni prijedlozi zajednica Hrvata izvan Republike Hrvatske. Nastavno na dostavljene prijedloge zajednica, Vlada Republike Hrvatske na svojoj 85. sjednici, održanoj 17. studenoga 2021. godine, donijela je Odluku o izmjenama Odluke o osnivanju i imenovanju članova Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske (Prilog. 6).

Prilog 6.: Odluka o izmjenama Odluke o osnivanju i imenovanju članova Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske

7. Ostale istaknute aktivnosti

7.1. HRVATI U BOSNI I HERCEGOVINI

Ulaganja Republike Hrvatske putem projekata i programa od interesa za bosansko-hercegovačke Hrvate, istodobno su i ulaganja u cijelu Bosnu i Hercegovinu, doprinose cjelokupnom boljitku zemlje, gdje su Hrvati neodvojivi i konstitutivni dio. Središnji državni ured provodi četiri programa potpore kojima jača položaj Hrvata u Bosni i Hercegovini. To su:

- **Program potpore Hrvatima u BiH** - *Financiranje obrazovnih, kulturnih, znanstvenih, zdravstvenih i ostalih programa i projekata od posebnog interesa za hrvatski narod u BiH – detaljnije u dijelu Izvješća o programima*
- **Program financiranja posebnih potreba i projekata od interesa za Hrvate izvan RH** – *detaljnije u dijelu Izvješća o programima*
- **Program stipendiranja studenata** – *detaljnije u dijelu Izvješća o programima*
- **Program potpore strateškim institucijama Hrvata u BiH** - za Sveučilište u Mostaru osigurano je 4.000.000,00 kuna i za Hrvatsko narodno kazalište u Mostaru 2.000.000,00 kuna.

Uz konkretne programe koje provodi, Središnji državni ured je u svakodnevnoj komunikaciji i uspješno ostvaruje suradnju s političkim predstavnicima Hrvata na svim razinama vlasti u Bosni i Hercegovini, s brojnim udrugama i udruženjima koji djeluju u Bosni i Hercegovini, ali i izvan nje, te institucijama i ustanovama iz područja kulture, znanosti i obrazovanja.

Isto tako, kako bi adekvatno i učinkovito rješavali poteškoće i probleme s kojima se suočavaju Hrvati u Bosni i Hercegovini – Središnji državni ured je pojačao suradnju s resornim institucijama u Republici Hrvatskoj: Ministarstvom vanjskih i europskih poslova, Ministarstvom regionalnog razvoja i EU fondova, Ministarstvom kulture i medija te Ministarstvom znanosti i obrazovanja.

Središnji državni ured aktivno je sudjelovao i u aktivnostima drugih resornih institucija koje provode programe za Hrvate u Bosni i Hercegovini. Predstavnici Središnjeg državnog ureda kao članovi povjerenstava sudjelovali su u donošenju prijedloga odluka temeljem raspisanih Javnih natječaja Središnjeg državnog ureda za obnovu i stambeno zbrinjavanje i Ministarstva regionalnog razvoja i europskih fondova.

Kao središnje tijelo nadležno za područje odnosa Republike Hrvatske sa Hrvatima izvan Republike Hrvatske, Središnji državni ured je tijekom 2021. godine sudjelovao i u drugim, za Hrvate u Bosni i Hercegovini, bitnim događanjima koja su inicirala druga tijela i institucije iz Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Predstavnici Središnjeg državnog ureda aktivno su sudjelovali u radu znanstveno stručnog skupa na temu „Demografska kretanja i populacijska politika Hrvata u BiH“ koji je održan u srpnju 2021. godine u Tuzli. Organizatori skupa su: Udruga bosanskohercegovačkih Hrvata Prsten, Institut Ivo Pilar Zagreb, Institut za migracije i narodnosti Zagreb, Hrvatska akademija za znanost i umjetnost BiH, Filozofski fakultet

Sveučilišta u Mostaru, Matica Hrvatska Mostar, Odjel za iseljeništvo HNS-a BiH i Hrvatska matica iseljenika Zagreb.

Predstavnici Središnjeg državnog ureda predstavili su programe, projekte i aktivnosti u zaštiti nematerijalne kulturne baštine Hrvata u BiH na znanstveno stručnom skupu pod nazivom „Digitalizacija, arhiviranje i očuvanje kulturne baštine”, koji je održan 30. listopada u Širokom Brijegu. Organizator skupa je Društvo za digitalizaciju tradicijske kulturne baštine uz partnerstvo s UNESCO-om i suorganizaciju Sekcije CIOFF-a BiH i Udruge hrvatskih amaterskih kulturnoumjetničkih društava iz BiH.

Također, predstavnici Središnjeg državnog ureda sudjelovali su i u radu Međunarodne znanstveno stručne konferencije pod nazivom „Migracije i identitet: kultura, ekonomija, država“ sa izlaganjem na temu „Održivi ostanak i opstanak Hrvata u BiH – programi i projekti Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske namijenjenih Hrvatima u BiH“. Trodnevna konferencija održavala se u Zagrebu i Osijeku. Organizator konferencije bio je Institut za migracije i narodnosti u Zagrebu.

Tijekom 2021. godine, u cilju detektiranja aktualnih problema i izazova s kojima se susreću Hrvati u Bosni i Hercegovini, državni tajnik i predstavnici Središnjeg državnog ureda u više navrata posjetili su dijelove Bosne i Hercegovine gdje žive Hrvati: Mostar, Orašje, Kiseljak, Bugojno, Novi Travnik, Vitez, Ravno, Jajce – Podmilačje, Posušje, Široki Brijeg, Odžak, Usora, Grude, Neum.

Prilog 7.: Popis pokroviteljstava te prisustvovanja događanjima Hrvata u Bosni i Hercegovini u 2021. godini

7.2. HRVATSKA NACIONALNA MANJINA

Republika Hrvatska ima sklopljene bilateralne sporazume o obostranoj zaštiti nacionalnih manjina s Mađarskom (1995.), Republikom Srbijom (2004.), Republikom Sjevernom Makedonijom (2007.) i Crnom Gorom (2009.), a s ciljem praćenja provedbe sporazuma osnovani su međuvladini mješoviti odbori za zaštitu nacionalnih manjina (dalje u tekstu: MMO). Članovi MMO-a imenovani su od Vlade Republike Hrvatske i vlada država s kojima Republika Hrvatska ima sklopljen Sporazum, a čine ih predstavnici nacionalnih manjina i predstavnici nadležnih državnih tijela (kultura, obrazovanje, unutarnji poslovi, pravosuđe, uprava i dr.).

S hrvatske je strane Središnji državni ured nositelj poslova u vezi priprema i održavanja sjednica MMO-a za zaštitu nacionalnih manjina, a supredsjedatelj svih MMO-a je državni tajnik Središnjeg državnog ureda.

Radom u okviru MMO-a nastoji se unaprijediti razina pravne zaštite te očuvati i razvijati nacionalni identitet hrvatske nacionalne manjine u Mađarskoj, Republici Srbiji, Republici Sjevernoj Makedoniji i Crnoj Gori, kao i mađarske, srpske, makedonske i crnogorske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj.

Nakon što je Republika Hrvatska u 2018. i 2019. godini kontinuirano održala sjednice MMO-sa sve četiri države, osim što u 2019. nije održana sjednica s Crnom Gorom, podsjećamo kako je takav kontinuitet u značajnijoj mjeri doprinio obostranom unaprjeđenju prava nacionalnih manjina.

Nažalost, zbog nepovoljne epidemiološke situacije uzrokovane pandemijom virusa SARS-CoV-2, u 2020. godini nije održana niti jedna sjednica MMO-a, iako su bile planirane. No, i tijekom 2020. godine Središnji državni ured je bio u komunikaciji s partnerskim predstavnicima u državama s kojima imamo sklopljene sporazume. Tijekom 2020. godine, nakon parlamentarnih izbora u Republici Srbiji i Crnoj Gori te prijevremenih parlamentarnih izbora u Republici Sjevernoj Makedoniji došlo je i do promjena u osobama supredsjedatelja MMO-a. Međutim, nakon parlamentarnih izbora održanih 2020. godine u Republici Srbiji i Crnoj Gori nisu imenovani novi supredsjedatelji MMO-a te tijekom 2021. godine Središnji državni ured nije imao sugovornike s kojima bi se mogla održavati komunikacija i razvijati suradnja u okviru ovih dvaju MMO-a.

No, unatoč pandemiji virusa SARS-CoV-2 u Skopju 9. studenoga 2021. godine s uspjehom je održana 5. sjednica MMO-a između Republike Hrvatske i Republike Sjeverne Makedonije te je hrvatsko izaslanstvo predvodio Zvonko Milas, državni tajnik Središnjeg državnog ureda, a makedonsko Fatmire Isaki, zamjenica ministra vanjskih poslova Republike Sjeverne Makedonije. Svi članovi MMO-a, i hrvatski i makedonski, zaključili su kako s obje strane postoji pozitivan odnos i dobra volja te kako Makedonci u Hrvatskoj ostvaruju vrlo visoku razinu prava, što se još uvijek ne može reći i za Hrvate u Sjevernoj Makedoniji. Makedonska strana učinila je konkretne pozitivne pomake i započela s podupiranjem projekata hrvatskih udruga u razdoblju od ponovnog uspostavljanja rada MMO-a prije četiri godine. Makedonska strana također je izrazila namjeru uvođenja Hrvata kao nacionalne manjine u Ustav Republike Sjeverne Makedonije. Tijekom sjednice potpisan je i Sporazum o suradnji između Hrvatske radiotelevizije i Makedonske radiotelevizije. Dana 10. veljače 2022. godine Vlada Republike Hrvatske je na 101. sjednici donijela Zaključak o prihvaćanju preporuka iz Zapisnika s 5. sjednice MMO-a.

Četvrti sastanak Koordinacijskog odbora ministara Republike Hrvatske i Talijanske Republike (KOM) održan je 30. studenog 2020. godine. Ističemo kako Središnji državni ured aktivno sudjeluje u radu Koordinacijskog odbora ministara Vlade Republike Hrvatske i Talijanske Republike, a u 2021. sudjelovao je i u izradi Izvršnog programa suradnje u području kulture i obrazovanja između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Talijanske Republike za godine 2021.-2025.

Jednako tako, Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Središnjeg državnog ureda te na temelju Operativnih programa za nacionalne manjine za razdoblje 2017.- 2020. (aktivnost 5.1.1.) na sjednici održanoj 14. svibnja 2020. godine donijela je Odluku o pokretanju postupka za sklapanje Sporazuma između Republike Hrvatske i Češke Republike o zaštiti hrvatske nacionalne manjine u Češkoj Republici i češke nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj. Prijedlog Sporazuma upućen je češkoj strani 2020. godine, a konkretne aktivnosti koje će voditi sljedećoj fazi i u konačnici sklapanju Sporazuma planiraju se poduzeti čim to omoguće pandemijske okolnosti, a što nije bilo moguće tijekom 2021. godine.

Autohtone hrvatske manjinske zajednice imaju na određen način uređen status i položaj u državama u kojima žive, s iznimkom Republike Bugarske i Republike Slovenije. Budući da u

Republici Sloveniji živi veliki broj naših sunarodnjaka, pretpostavlja se oko 50.000, radi poduzimanja sustavnih i koordiniranih aktivnosti institucija Republike Hrvatske i hrvatske zajednice u Sloveniji s ciljem poboljšanja položaja i definiranja statusa Hrvata koji žive u Sloveniji, Središnji državni ured je 2018. godine osnovao Povjerenstvo za pitanje statusa Hrvata u Republici Sloveniji. Povjerenstvo je u 2018. i 2019. godini održalo sveukupno pet sjednica, a njegove aktivnosti bile su vidljive u slovenskoj javnosti te je dana snažna potpora Republike Hrvatske sunarodnjacima koji žive u Republici Sloveniji. Nažalost, zbog pandemije virusa SARS-CoV-2, u 2020. godini nije se održala niti jedna sjednica Povjerenstva. U 2021. godini održana je šesta sjednica Povjerenstva na kojoj je istaknuta pozitivna činjenica poboljšanja političkih odnosa između Republike Hrvatske i Republike Slovenije, što daje nadu da će se uspjeti pronaći primjereno rješenje ovog ključnog pitanja za Hrvate u Republici Sloveniji. Na kraju sjednice dogovorene su konkretne aktivnosti te je s time u vezi pripremljen i usvojen Akcijski plan Povjerenstva za pitanje statusa Hrvata u Republici Sloveniji za 2022. i 2023. godinu.

Uz nazočnost predsjednika Republike Hrvatske Zorana Milanovića i predsjednika Republike Slovenije Boruta Pahora dana 18. listopada 2021. godine u Sjevernom gradskom parku u Ljubljani svečano je otkriven spomenik Ljudevitu Gaju, hrvatskom političaru, jezikoslovcu, ideologu, novinaru i književniku te središnjoj osobi ilirskog pokreta.

Središnji državni ured je u 2021. godini nastavio s pružanjem potpore pripadnicima hrvatske nacionalne manjine s ciljem osnaživanja manjinskih zajednica u ostvarivanju manjinskih prava u njihovim domicilnim državama te jačajući etničku, jezičnu, kulturnu i vjersku samosvijest, a unatoč otežanim uvjetima uzrokovanih pandemijom virusa SARS-CoV-2 održani su brojni sastanci i susreti s pripadnicima hrvatske nacionalne manjine.

U Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Republici Srbiji, u Beogradu je 1. ožujka 2021. godine državni tajnik Zvonko Milas održao sastanak s predstavnicima Veleposlanstva Republike Hrvatske u Republici Srbiji, a glavna tema razgovora bilo je najavljeno stavljanje na dnevni rad Odluke o pristupanju promjeni Statuta Grada Subotice radi uvođenja bunjevačkog jezika u ravnopravnu službenu upotrebu.

Od 1. do 3. ožujka 2021. godine državni tajnik Zvonko Milas boravio je u radnom posjetu u Republici Sjevernoj Makedoniji i Republici Kosovu. U Skopju se susreo sa zamjenicom ministra vanjskih poslova Republike Sjeverne Makedonije Fatmirom Isaki i s biskupom Skopske biskupije mons. dr. sc. Kirom Stojanovom. Također, susreo se s predstavnicima hrvatske zajednice u obje države.

Dana 28. travnja 2021. godine u Subotici državni tajnik Zvonko Milas boravio je na svečanosti postavljanja kamena temeljca za izgradnju Hrvatske kuće u kojoj će biti sjedište triju ključnih institucija hrvatske zajednice u Republici Srbiji (Hrvatskog nacionalnog vijeća Republike Srbije, Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i Novinsko-izdavačke ustanove „Hrvatska riječ“).

U organizaciji Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar, Hrvatskog katoličkog sveučilišta, Fakulteta hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu, Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje te Zavoda za povijesne znanosti u Zadru i Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, u Zagrebu i Tivtu od 6. do 9. svibnja 2021. godine održan je znanstveni skup „Identitet Hrvata Boke

kotorske“. Dana 6. svibnja 2021. godine na Institutu društvenih znanosti Ivo Pilar u Zagrebu u ime Središnjeg državnog ureda skupu je nazočio državni tajnik Zvonko Milas sa suradnicima.

Državni tajnik Zvonko Milas i zamjenica ministra vanjskih poslova Republike Sjeverne Makedonije Fatmire Isaki 8. lipnja 2021. godine u Središnjem državnom uredu održali su pripremni sastanak povodom održavanja Pete sjednice Međuvladinog mješovitog odbora za zaštitu nacionalnih manjina između Republike Hrvatske i Republike Sjeverne Makedonije.

Dana 7. i 8. srpnja 2021. godine državni tajnik Zvonko Milas boravio je u radnom posjetu Hrvatima u Crnoj Gori. U Tivtu se državni tajnik Milas sastao s predstavnicima hrvatskih udruga te je sudjelovao na sastanku u Hrvatskom nacionalnom vijeću Crne Gore kojem je domaćin bio predsjednik HNV-a g. Zvonimir Deković. Također, održan je i sastanak s predsjednikom Općine Tivat i predsjednikom SO Tivat. Tijekom sastanaka u Tivtu istaknuto je da hrvatska zajednica u toj državi uživa dobar status, ali i da postoje otvorena pitanja poput Bokeljske mornarice. Prilikom posjeta Kotoru, državni tajnik Milas sudjelovao je na sastanku u Generalnom konzulatu Republike Hrvatske s veleposlanikom mr. sc. Veselkom Grubišićem i generalnom konzulicom mr. sc. Jasminkom Lončarević, a susreo se i s mons. Ivanom Štironjom, biskupom Kotorske biskupije. Državni tajnik Milas u Kotoru je posjetio Hrvatsko građansko društvo gdje se razgovaralo o aktivnostima i projektima Društva.

U Baji je od 14. do 15. kolovoza 2021. godine u organizaciji Udruge bunjevačkih Hrvata „Dužijanca“ iz Subotice, a u suradnji s Državnom samoupravom Hrvata u Mađarskoj i gradom Bajom, po prvi put održana „Dužijanca“, a događaju je prisustvovao i predstavnik Središnjeg državnog ureda.

U Pečuhu je 2. rujna 2021. godine u organizaciji Hrvatske državne samouprave upriličena predaja obnovljene i dograđene zgrade Hrvatskog školskog centra „Miroslav Krleža“ i otvaranje školske godine 2021./2022. Također, događaju je prisustvovao predstavnik Središnjeg državnog ureda.

Državni tajnik Zvonko Milas je 4. rujna 2021. godine u Osijeku nazočio okruglom stolu „Hrvati u Vojvodini 30 godina poslije – suradnjom do očuvanja identiteta“. Glavna zadaća događanja bila je obilježiti obljetnicu postojanja Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata te kako poboljšati i proširiti prekograničnu suradnju s Hrvatima u Republici Srbiji.

U Devinskom Novom Selu je 4. rujna 2021. godine održan 32. Festival hrvatske kulture, a 5. rujna 2021. godine u Hrvatskom Jandrofu održali su se „Hrvatski dani“, kao i 19. festival zborova, a događanjima je prisustvovao i predstavnik Središnjeg državnog ureda.

U Novom Mestu je 15. rujna 2021. godine u organizaciji Hrvatskog centra kulture Ljubljana održana tribina „Hrvati u Sloveniji“, koju su popratili predstavnici Središnjeg državnog ureda.

Dana 27. rujna 2021. godine državni tajnik Zvonko Milas je u Središnjem državnom uredu održao sastanak s biskupom Subotičke biskupije mons. Slavkom Večerinom na kojem su obje strane izrazile spremnost za daljnju suradnju.

U talijanskoj regiji Molise od 1. do 3. listopada 2021. godine predstavnik Središnjeg državnog ureda boravio je u Kruču gdje je sudjelovao na međunarodnom seminaru koji je organiziran na inicijativu Federalne unije europskih nacionalnosti (FUEN) i Zaklade “Agostina Piccoli”, a u

Taveli udruga “Jedna Musika” iz Kruča u suradnji s udrugom Hrvatsko-talijanski mozaik Rim organizirala je peti susret zajedništva domovinske i iseljene Hrvatske – “MOLIZAIKO 5”.

Dana 3. listopada 2021. godine državni tajnik Zvonko Milas sudjelovao je u polaganju vijenaca i paljenju svijeća čime je odana počast svim hrvatskim zatočenicima logora Morinj u Crnoj Gori.

U Budimpešti je 5. listopada 2021. godine predstavnik Središnjeg državnog ureda sudjelovao na konferenciji „Best practices in the field of national minority rights“ u okviru mađarskog predsjedanja Vijećem Europe s izlaganjem na panelu „Presentation of good practices in the field of national minority protection“.

U Središnjem državnom uredu je 7. listopada 2021. godine održana Šesta sjednica Povjerenstva za pitanje statusa Hrvata u Republici Sloveniji.

U Petrovaradinu je 16. listopada 2021. godine obilježena proslava praznika hrvatske zajednice u Republici Srbiji i dana rođenja bana Josipa Jelačića, na kojoj je nazočio i predstavnik Središnjeg državnog ureda.

Dana 17. listopada 2021. godine državni tajnik Zvonko Milas posjetio je zajednicu Hrvata u Starčevu. Tom prigodom održan je sastanak na kojem se razgovaralo o problemima hrvatske zajednice te djelovanju i planovima Udruge.

Državni tajnik Zvonko Milas boravio je 18. listopada 2021. godine u Rumunjskoj gdje je u Dvojezičnoj rumunjsko-hrvatskoj gimnaziji u Karaševu održana svečana primopredaja donacije vrlo vrijedne obiteljske knjižnice Dinka Milasa. Nakon svečanosti, državni tajnik Milas i izaslanstvo susreli su se sa župnikom vlč. Petrom Rebedžilom, načelnikom Općine Karaševo Petrom Bogdanom, predsjednikom udruge Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj Slobodanom Giureci Gherom, ujedno i zastupnikom Hrvata u Parlamentu Rumunjske. Također, održani su sastanci s predstavnicima Katoličke crkve, udruga i škola.

U Mariboru je 23. listopada 2021. godine, u organizaciji Saveza hrvatskih društava u Sloveniji, Hrvatskog kulturnog društva Maribor i Kulturnog društva Matica Hrvatska Maribor održan 9. Sabor hrvatske kulture u Sloveniji, kojemu je nazočio i predstavnik Središnjeg državnog ureda.

U Budimpešti je 4. studenoga 2021. godine predstavnik Središnjeg državnog ureda sudjelovao na konferenciji u okviru mađarskog predsjedanja Vijećem Europe s izlaganjem na panelu „Perspective – International experiences and their relevance for Hungary”.

Dana 5. studenoga 2021. državni tajnik Zvonko Milas je u Središnjem državnom uredu održao sastanak sa Zvonkom Dekovićem, predsjednikom Hrvatskog nacionalnog vijeća Crne Gore i Adrianom Vuksanovićem, predsjednikom Hrvatske građanske inicijative. Tijekom sastanka istaknuta je važnost podrške Republike Hrvatske koja se kontinuirano pruža hrvatskoj nacionalnoj manjini u Crnoj Gori kao i vrlo dobri odnosi te stalna komunikacija između Središnjeg državnog ureda i predstavnika Hrvata iz Crne Gore.

U Skopju je 9. studenoga 2021. godine održana Peta sjednica Međuvladinog mješovitog odbora za zaštitu nacionalnih manjina između Republike Hrvatske i Republike Sjeverne Makedonije. Istoga dana, državni tajnik Zvonko Milas i izaslanstvo su u gradu Štipu održali sastanak s gradonačelnikom Ivanom Jordanovim, članovima Zajednice Hrvata Libertas te posjetili

Godišnje izvješće o provedbi Strategije i Zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske za 2021.

Katoličku crkvu Svete Blagovijesti. Susret državnog tajnika Milasa s biskupom Skopske biskupije mons. dr. sc. Kirom Stojanovom održan je 10. studenoga 2021. godine u prostorijama biskupske rezidencije.

Predsjednik Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković s izaslanstvom u kojem je bio državni tajnik Zvonko Milas 15. studenoga 2021. godine službeno je posjetio Republiku Kosovo. Održan je sastanak s predsjednikom Vlade Kosova Albinom Kurtijem, a nakon toga uslijedio je susret s predsjednicom Kosova Vjosom Osmani-Sadriu te predsjednikom Skupštine Kosova Glaukom Konjufcom. Također, održan je susret s predstavnicima hrvatske manjine u Janjevu.

U Budimpešti je 20. studenoga 2021. godine održan tradicionalni „Dan Hrvata u Mađarskoj“, kojemu je prisustvovao i predstavnik Središnjeg državnog ureda.

Dana 21. studenoga 2021. godine u katedrali sv. Dimitrija u Srijemskoj Mitrovici održano je biskupsko ređenje novoga srijemskog biskupa koadjutora mons. Fabijana Svaline, kojemu su prisustvovali predstavnici Središnjeg državnog ureda.

U Baji je 24. studenoga 2021. godine svečano otkriven spomenik biskupu i narodnom preporoditelju Ivanu Antunoviću čijem je otvaranju nazočio državni tajnik Zvonko Milas.

U Somboru 26. studenoga 2021. godine, u organizaciji Udruženja građana „Urbani Šokci“ obilježeni su Dani hrvatske kulture 2021., kojemu su prisustvovali predstavnici Središnjeg državnog ureda.

Predsjednik Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković s izaslanstvom u kojem je bio državni tajnik Zvonko Milas boravio je 3. prosinca 2021. godine u radnom posjetu Crnoj Gori. Nakon sastanka na vrhu Srednjoeuropske inicijative u Budvi, održan je sastanak s premijerom Crne Gore Zdravkom Krivokapićem na kojem se razgovaralo i o položaju hrvatske nacionalne manjine u Crnoj Gori. Potom je uslijedio susret s kotorskim biskupom mons. Ivanom Štironjom te obilazak Katedrale sv. Tripuna nakon čega je hrvatska delegacija posjetila Generalni konzulat Republike Hrvatske u Kotoru. Službeni boravak hrvatskog izaslanstva u Crnoj Gori završio je susretom s Hrvatima u Domu kulturu „Josip Marković“ u Donjoj Lastvi.

Dana 7. prosinca 2021. godine u organizaciji Hrvatske matice iseljenika održan je 26. Forum hrvatskih manjina na temu „Subetnički identiteti hrvatskih manjinskih zajednica – između tradicije i sredstva asimilacije“. Forumu su prisustvovali i predstavnici Središnjeg državnog ureda.

Dana 16. i 17. prosinca 2021. godine predstavnik Središnjeg državnog ureda prisustvovao je svečanom obilježavanju Dana izbora 1. saziva Hrvatskoga nacionalnog vijeća u Republici Srbiji i to polaganjem vijenaca u povodu 200. obljetnice rođenja skladatelja hrvatske himne Josipa Runjanina na njegov nadgrobni spomenik u Novome Sadu te prigodnim programom u Gradskoj vijećnici u Subotici. Predstavnik Središnjeg državnog ureda tijekom boravka u Republici Srbiji posjetio je Hrvatsku čitaonicu u Surčinu, nazočio je Božićnom prijemu Zaklade Antuna Gustava Matoša iz Beograda te je održao sastanak s predstavnicima hrvatskih udruga.

Prilog 8.: Popis pokroviteljstava te prisustvovanja događanjima hrvatske nacionalne manjine u 2021. godini

7.3.HRVATI U ISELJENIŠTVU

S ciljem pravovremenog prepoznavanja, kako potreba tako i problema hrvatskih iseljenika u prekoceanskim i europskim državama te unaprjeđenja ostvarivanja prava na njegovanje hrvatskog kulturnog identiteta, Središnji državni ured je u 2021. godini nastavio s održavanjem komunikacije s hrvatskim iseljeničkim zajednicama i diplomatsko-konzularnim predstavništvima Republike Hrvatske u svijetu. Također, nastavljena je i komunikacija s diplomatsko-konzularnim predstavništvima stranih država u Republici Hrvatskoj u kojima živi hrvatsko iseljeničtvo.

Posebna pažnja posvećena je osnaživanju odnosa Republike Hrvatske kao matične domovine i hrvatskih iseljenika koje se nastoji motivirati za povratak u Republiku Hrvatsku.

Na inicijativu veleposlanice Republike Hrvatske u Švicarskoj Konfederaciji, gospođe Andreje Bekić, državni tajnik Zvonko Milas održao je 30. ožujka 2021. godine sastanak videokonferencijskim putem s predstavnicima hrvatskog iseljeničtva u Švicarskoj Konfederaciji. Na sastanku se raspravljalo o projektima i programima Središnjeg državnog ureda koji su namijenjeni hrvatskom iseljeničtvu te o hrvatskoj nastavi u inozemstvu, digitalnim nomadima, osnivanju udruga mladih profesionalaca, umrežavanju i ostalim temama značajnim za Hrvate u Švicarskoj.

Dana 11. listopada 2021. godine, u Središnjem državnom uredu veleposlanik Republike Čile Nj. E. Cristián Edgardo Streeter Nebel i državni tajnik Zvonko Milas, održali su sastanak na kojem se razgovaralo o osnaživanju suradnje dviju država, čemu je poseban motiv snažna i brojna hrvatska zajednica u Čileu.

U Hrvatskoj matici iseljenika održana je 14. listopada 2021. godine promocija knjige pod nazivom „Na putu bez povratka“, autora Dušana Kalogjere. Tom prigodom kao izaslanik predsjednika Vlade Republike Hrvatske g. Andreja Plenkovića, prisutnima se obratio državni tajnik Zvonko Milas.

U prostorijama Središnjeg državnog ureda, dana 23. studenoga 2021. državni tajnik Zvonko Milas održao je sastanak s otpravnikom poslova Veleposlanstva Australije u Hrvatskoj gospodinom Adreom Biggi. Na sastanku se razgovaralo o mogućnostima produbljenja gospodarske, znanstvene, kulturne i obrazovne suradnje između dviju država te je istaknuta značajna uloga hrvatskog iseljeničtva u Australiji kako u snaženju postojećih odnosa tako i u razvoju novih aspekata suradnje.

Dana 13. prosinca 2021. godine, na inicijativu Veleposlanstva Australije u Republici Hrvatskoj, videokonferencijskim putem je održan okrugli stol na temu „Australia-Hrvatska – suradnja na području kulture i obrazovanja“ na kojem su istaknute aktivnosti koje Središnji državni ured provodi u odnosu na hrvatsko iseljeničtvo u Australiji te je naglašena važnost njegovanja hrvatske kulturno-povijesne baštine i hrvatskog jezika čije učenje i podučavanje Središnji državni ured snažno podupire putem strateških projekata.

Papinski hrvatski zavod sv. Jeronima je u Rimu 14. prosinca 2021. godine bio domaćin znanstvenog kolokvija pod nazivom „Različiti oblici zajedništva, povijesni i suvremeni prinosi

povezivanja Hrvata i Katoličke crkve u Rimu“. Kolokvij je održan pod vodstvom doc. dr. sc. Andreje Sršen, a u suorganizaciji Papinskog hrvatskog zavoda sv. Jeronima u Rimu, udruge Hrvatsko-talijanski mozaik Rim/„Mosaico Italo Croato Roma“ te uz financijsku potporu Središnjeg državnog ureda. Kolokviju su prisustvovali i predstavnici Središnjeg državnog ureda.

Prilog 9.: Popis pokroviteljstava te prisustvovanja događanjima hrvatskog iseljeničtva u 2021. godini

7.4. URED DOBRODOŠLICE

Pružanje izravne potpore pri povratku/useljenju hrvatskim iseljenicima i potomcima hrvatskih iseljenika te članovima njihovih obitelji kao i potpore u remigraciji/integraciji u Republiku Hrvatsku jedna je od aktivnosti Središnjeg državnog ureda koju provodi samostalna organizacijska jedinica Ured dobrodošlice. Primarne aktivnosti Ureda dobrodošlice odnose se na pružanje potpore u postupcima rješavanja brojnih statusnih pitanja pri drugim tijelima javne vlasti (i jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave) i to pri reguliranju zakonitog boravka za hrvatske iseljenike i potomke hrvatskih iseljenika bez hrvatskog državljanstva, prijavi prebivališta i boravišta, postupku predaje zahtjeva za primitak u hrvatsko državljanstvo, upisu činjenica u državne matice, upisu djeteta u vrtić, upisu u osnovnu i srednju školu, postupku priznavanja obrazovnih kvalifikacija, upisu na visoka učilišta, prijavi na Hrvatski zavod za zapošljavanje, prijavi na Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, prijavi na Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje i drugim upravnim područjima odnosno područjima životnih interesa povratnika/useljenika iz hrvatskog iseljeničtva/dijaspore. Kako je integracija sveobuhvatno i multisektorsko pitanje, Ured dobrodošlice usko surađuje s tijelima javne vlasti, ali i drugim brojnim dionicima. Suradnja obuhvaća aktivnosti za bržu i punu integraciju putem mreže kontakata svih tijela s javnih ovlastima, važnih za olakšanu integraciju povratnika/useljenika u hrvatsko društvo. Mreža kontakata je uspostavljena s Ministarstvom europskih i vanjskih poslova, diplomatskim misijama/konzularnim uredima RH u inozemstvu, Ministarstvom unutarnjih poslova, policijskim upravama i postajama, matičnim uredima, Ministarstvom znanosti i obrazovanja, Poreznom upravom, Hrvatskim zavodom za zapošljavanje, Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje i Hrvatskim zavodom za mirovinsko osiguranje te putem nje provodi aktivnosti koje se odnose na unaprjeđenje poticajnog okruženja za remigraciju/useljavanje hrvatskog iseljeničtva/dijaspore u Republiku Hrvatske kao i na međuresornu te međunarodnu suradnju.

Na godišnjoj razini Ured dobrodošlice rješava više od 10.000 upita, bilo da se radi o telefonskim upitima, upitima koje zaprima elektroničkim putem, komunikaciji preko mobilnih aplikacija odnosno prilikom osobnog dolaska povratnika/useljenika iz hrvatskog iseljeničtva u Ured. Ured provodi postupak za izdavanje Potvrde pripadnicima hrvatskog naroda sa stranim državljanstvom ili bez državljanstva u svrhu podnošenja zahtjeva za reguliranje privremenog odnosno stalnog boravka, sukladno članku 36. Zakona ubrzava postupke primitka u hrvatsko državljanstvo te izdaje i Potvrde o ispunjavanju uvjeta za kategoriju korisnika ciljane mjere za hrvatske povratnike/useljenike iz hrvatskog iseljeničtva u svrhu zapošljavanja/osposobljavanja

putem Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Potporu u integraciji u vidu mentora/savjetnika godišnje koristi oko 200 obitelji uglavnom potomaka hrvatskih iseljenika (3 i 4 generacije) primarno iz država Južne Amerike koji po prvi puta useljavaju u Republiku Hrvatsku. Daljnji rad uključuje intenzivnu komunikaciju i pisanu korespondenciju koja u prosjeku obuhvaća savjetničku i mentorsku podršku u prvih šest mjeseci po povratku/useljenju obitelji u Republiku Hrvatsku.

Imajući u vidu da je administrativni sustav svake države složen i kompleksan, posebno kada se radi o potomcima hrvatskih iseljenika koji se po prvi puta nastanjuju u domovini svojih predaka, te da pri tome većina potomaka hrvatskih iseljenika i članova njihove obitelji koji dolaze iz prekomorskih država nemaju hrvatsko državljanstvo i ne govore dobro ili uopće ne govore hrvatski jezik, komunikacija i potpora u integraciji pruža se i na engleskom i španjolskom jeziku.

Ured dobrodošlice kontinuirano pruža i individualiziranu potporu korisnicima programa i projekata Središnjeg državnog ureda pri čemu se posebno ističe potpora korisnicima Programa učenja hrvatskog jezika u Republici Hrvatskoj. Taj Program tradicionalno je dobro prepoznat i pobuđuje interes među dobnom mlađom generacijom (18 do 40 godina) potomaka hrvatskih iseljenika i članova njihove obitelji u državama s brojnim hrvatskim iseljentištvom, pretežito u Južnoj Americi (Argentina, Čile, Brazil, Peru, Bolivija, Venezuela, Paragvaj, Ekvador) i kao takav jedan je od programa Središnjeg državnog ureda s prepoznatljivim rastućim demografskim učinkom (detaljnije u dijelu Izvješća o programima).

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o hrvatskom državljanstvu, koji je stupio na snagu 1. siječnja 2020. godine dodatno je liberalizirao uvjete za podnošenje zahtjeva odnosno stjecanje hrvatskog državljanstva. Sukladno članku 36. Zakona, prema Ministarstvu unutarnjih poslova upućen je 41 zahtjev za ubrzavanje postupka stjecanja hrvatskog državljanstva.

Novi Zakon o strancima, koji je stupio na snagu 1. siječnja 2021. godine po prvi put propisuje odredbu koja se isključivo odnosi na reguliranje privremenog boravka zbog humanitarnih razloga za pripadnike hrvatskog naroda sa stranim državljanstvom ili bez državljanstva (ili odobrenja stalnog boravka po povoljnijim uvjetima) uz prilaganje Potvrde Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Temeljem takvog odobrenog statusa, povratnici/useljenici iz hrvatskog iseljentištva ostvaruju pravo na rad i samozapošljavanje bez potrebe ishoda dozvole za boravak i rad, imaju pravo na stručno usavršavanje, obrazovanje i studentske stipendije, socijalnu skrb, doplatak za djecu, porezne olakšice, pristupu tržišta roba i usluga. Sukladno članku 42. Zakona i članku 79. Zakona o strancima, u izvještajnom razdoblju izdane su 134 potvrde pripadniku hrvatskog naroda sa stranim državljanstvom i/ili bez državljanstva u svrhu reguliranja privremenog boravka u Republici Hrvatskoj i ubrzanja postupka kod nadležne Policijske uprave/policijske postaje, dok za 3 osobe nije izdana potvrda. Izrađen je i Prijedlog Pravilnika o izdavanju Potvrde u svrhu podnošenja zahtjeva za reguliranje boravka pripadniku hrvatskog naroda sa stranim državljanstvom ili bez državljanstva koji će biti objavljen nakon provedenog postupka javnog savjetovanja planiranog u II. kvartalu 2022. godine.

Važno je istaknuti kako je Središnji državni ured partnerski i financijski podržao te osigurao uključenost stipendista Središnjeg državnog ureda u integracijske projekte koje provode udruge civilnog društva i drugih institucija. Projekt „SIDRO – podrška Strancima u Integraciji u

hrvatsko DRuštvo“ proveden je u suradnji s Isusovačkom službom za izbjeglice, a projekt „Od dolaska do ostanka: udruženja i umrežavanje kao oblik integracije Hrvata izvan Republike Hrvatske u hrvatsko društvo“ provodio se u suradnji s Fakultetom hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu, Institutom za migracije i narodnosti te drugim ustanovama. U 2021. godini ukupno su sufinancirana/financirana četiri projekta organizacija civilnog društva, kao i jedna financijska potpora u integraciji mladoj useljeničkoj obitelji. Središnji državni ured je u prvoj polovici 2021. godine potpisao Sporazum o suradnji s Hrvatskom udrugom poslodavaca, kojim je obostrano iskazana spremnost za suradnju na aktivnostima kojima se pridonosi unaprjeđenju poticajnog društvenog i gospodarskog okruženja s naglaskom na važnosti povezivanja iseljenika u području tržišta rada i gospodarstva.

Središnji državni ured, kao aktivan član, sudjeluje u radu Radne skupine za praćenje provedbe mjera aktivne politike zapošljavanja, Stalnog povjerenstva za provedbu integracije stranaca u hrvatsko društvo i Radne skupine za izradu Nacrta prijedloga Strategije demografske revitalizacije Republike Hrvatske do 2031. godine. Ured dobrodošlice kao član Nacionalne kontakt točke Europske migracijske mreže (EMN - European Migration Network) za Republiku Hrvatsku sudjelovao je u redovnim aktivnostima mreže te je sudjelovao i na drugim konferencijama, okruglim stolovima i događanjima na temu remigracije/integracije koji su se održavali u i izvan Republike Hrvatske.

Uslijed nastavka pandemije COVID-19 dodatno su se provodile aktivnosti povezane s liječničkim pregledima, osiguravanjem karantene i cijepljenjem. Tako je stipendistima Središnjeg državnog ureda na Programu učenja hrvatskog jezika u izravnoj suradnji sa Studentskim centrom Sveučilišta u Zagrebu, Uredom za zdravstvo Grada Zagreba i Medicinskim fakultetom u Zagrebu pružena potpora pri organizaciji liječničkih pregleda, kao i liječničkih obrada i smještaja COVID pozitivnih bolesnika te u suradnji s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo cijepljenje i prijepis cijepljenja kako za korisnike programa Središnjeg državnog ureda u Zagrebu, Splitu, Rijeci i Osijeku, tako i za sve druge zainteresirane Hrvate koje žive izvan Republike Hrvatske, a koji nemaju status osiguranika obveznog zdravstvenog osiguranja u Republici Hrvatskoj, a koji su iskazali interes za cijepljenje odnosno dobivanje EU digitalne COVID potvrde.

Dodatno, od prve polovice 2021. godine na redizajniranoj dvojezičnoj platformi e-Građani dostupna je i kategorija/rubrika HRVATI IZVAN RH koja je izrađena u suradnji sa Središnjim državnim uredom. Rubrika obuhvaća područja rada Središnjeg državnog ureda odnosno područja od interesa Hrvata izvan Republike Hrvatske i to kroz pod teme: Hrvatska nacionalna manjina u Europi, Hrvatski iseljenici i potomci, Hrvati u Bosni i Hercegovini, Gospodarsko povezivanje i ulaganje te Povratak u Hrvatsku, a kao novi komunikacijski kanal u prvih devet mjeseci bilježi nešto manje od 100.000 posjeta.

Završno, Ured dobrodošlice je tijekom cijelog izvještajnog razdoblja informacijski i komunikacijski osigurao dostupnost informacija o područjima od životnih interesa, kao i o potpori u integraciji koju pruža Ured dobrodošlice povratnicima/useljenicima iz hrvatskog iseljništva/dijaspore.

7.5. INFORMIRANJE HRVATA IZVAN REPUBLIKE HRVATSKE

Temeljem Ugovora između Hrvatske radiotelevizije i Vlade Republike Hrvatske za razdoblje od 1. siječnja 2018. godine do 31. prosinca 2022. godine kao i Sporazuma o provedbi programskih obveza za Hrvate izvan Republike Hrvatske za 2021. godinu, financijski se podupire proizvodnja programskog sadržaja namijenjenog Hrvatima izvan Republike Hrvatske te međunarodnoj javnosti.

U ovom izvještajnom razdoblju zadržan je pozitivan trend odnosan na proizvodnju programskog sadržaja čime se doprinosi boljem informiranju Hrvata diljem svijeta, stvaranju pozitivne slike o Republici Hrvatskoj te promicanju hrvatske tradicijske kulture, prirodnih i turističkih posebnosti. Hrvatska radiotelevizija je tijekom cijelog izvještajnog razdoblja proizvodila, suproizvodila i poticala različite oblike domaćeg audio i audiovizualnog i multimedijskog sadržaja te su unatoč svim okolnostima ostvarene sve programske obveze.

Što se tiče međunarodnog radijskog kanala Glas Hrvatske, osim emisija iz redovite produkcije svih radijskih kanala Hrvatskog radija koje su posebno zanimljive Hrvatima izvan domovine po svojim informativnim, dokumentarnim, sportskim, obrazovnim, kulturnim i drugim sadržajima, tijekom cijelog izvještajnog razdoblja dnevno su emitirane informativne emisije na engleskom, španjolskom i njemačkom jeziku putem kojih se izvještavalo o svim bitnim događajima u našoj zemlji čime su se promicale hrvatske kulturne, turističke, znanstvene, sportske i druge vrijednosti od značaja za međunarodnu javnost. Ukupno je tako tijekom 2021. godine emitirano 365 emisija Croatia hoy - vijesti na španjolskom jeziku, 365 emisija Croatia today late edition vijesti na engleskom jeziku, te 365 emisija Kroatien heute – vijesti na njemačkom jeziku. Također, od emisija na stranim jezicima emitiranih tijekom 2021. godine valja istaknuti informativni mozaik Croatia hoy na španjolskom jeziku i informativni mozaik Croatia today informativni mozaik na engleskom jeziku. U sklopu programa na engleskom, španjolskom i njemačkom jeziku tako je dnevno proizvedeno 48 minuta informativnih sadržaja. Što se tiče emisija na hrvatskom jeziku, tijekom ovog izvještajnog razdoblja emitirano je 10 različitih emisija, a žanrovski gledano riječ je o emisijama informativnog mozaika, glazbe, zabavno-razgovornih emisija, religijskih te emisija o tematskoj aktualnoj problematici. Redovito je emitirana središnja tjedna cjelovečernja emisija četvrtkom Hrvatima izvan domovine koja se istovremeno emitira na Glasu Hrvatske i Prvom programu Hrvatskoga radija. Od ponedjeljka do petka proizvodio se trosatni radijski dnevni program uživo pod nazivom Globalna Hrvatska koja se emitira i putem interneta te posebne petominutne dnevne vijesti o Hrvatima u Bosni i Hercegovini, a nastavljena je proizvodnja i emitiranje emisija: Ovdje Hrvatska, a tko je tamo, Na valovima staroga kraja, Živjeti put nade, Gost Glasa Hrvatske, Hrvatski stil, Hrvatsko glazbeno stvaralaštvo i Glazba GH.

Tijekom ovog izvještajnog razdoblja na hrvatskom jeziku ukupno su emitirane 954 emisije dok je na stranim jezicima emitirano ukupno 1830 emisija. Glavni ciljevi radijskih emisija su povezivanje iseljene i domovinske Hrvatske, praćenje života Hrvata u Bosni i Hercegovini, iseljeništvu te hrvatskih manjinskih zajednica u europskim državama, a emisije omogućavaju javljanje Hrvata iz svih dijelova svijeta pa je naglasak uglavnom na komunikaciji, a što se tiče važnijih tema praćenih kroz radijske emisije, ističu se teme odnosne na programe i projekte Središnjeg državnog ureda, reportaže o humanitarnim akcijama prikupljanja pomoći Hrvata u

Godišnje izvješće o provedbi Strategije i Zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske za 2021.

svijetu potresom pogođenim područjima u Hrvatskoj, praćenja rada sjednice Savjeta Vlade za Hrvate izvan Republike Hrvatske, tematika odnosna na hrvatski jezik u Srbiji te aktivnosti i događanja u organizaciji Hrvatske matice iseljenika kao i aktivnosti Hrvatske inozemne pastve.

Samostalni odjel Program za Hrvate izvan Republike Hrvatske u 2021. godini nastavio je proizvoditi i televizijske emisije namijenjene informiranju hrvatskih zajednica u svijetu, hrvatske nacionalne manjine u 12 europskih država i Hrvata u Bosni i Hercegovini.

U ovom izvještajnom razdoblju, u okviru Samostalnog odjela Programa za Hrvate izvan Republike Hrvatske proizvedeno je i emitirano ukupno 39 televizijskih tjednih emisija Globalna Hrvatska čije trajanje iznosi 40 minuta po svakoj emisiji. Emisija se prikazuje na HRT - HTV4, na HRTInt. te se reprizira na HRT – HTV1. Tjedna emisija Pogled preko granice u kojoj se obrađuju najvažniji politički događaji za predstavnike hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini te zanimljive reportaže iz njihova svakodnevnog života proizvedena je u skladu s planiranim obvezama za 2021. godinu, emitirano je ukupno 39 emisija čije trajanje iznosi 25 minuta po emisiji. Pogled preko granice prikazuje se na HRT – HTV4, na HRTInt. te se reprizira na HRT – HTV1. Tijekom izvještajnog razdoblja proizvedene su i emitirane emisije Glas domovine i to 39 emisija te emisija Hrvatska moj izbor i to njih ukupno 4. Što se tiče televizijske proizvodnje, za istaknuti je završetak snimanja dokumentarnog filma Janjevački tradicijski obrti, dok je u Hrvatskoj i Sjedinjenim američkim državama realizirano snimanje dokumentarnog filma o osnivaču Hrvatske bratske zajednice Josipu Marohniću čija se postprodukcija planira 2022. godine. Za drugo tromjesečje ovog izvještajnog razdoblja važno je istaknuti pedesetominutni dokumentarni film Domovina svijetu kojemu je povod bila 70. obljetnica osnutka Hrvatske matice iseljenika, a koji je emitiran na HRT – HTV4 i HRT – HTV1.

Kod publike su vrlo dobro prihvaćeni i televizijski serijali koje proizvodi Samostalni odjel Program za Hrvate izvan Republike Hrvatske u suradnji s Dokumentarnim programom pod naslovom Hrvatska moj izbor i Otkrivamo Hrvatsku u kojima se na zanimljiv dokumentaristički način afirmiraju povratnici u Hrvatsku ili stranci koji su u Hrvatskoj pronašli novi dom, ali i javnosti manje poznata mala mjesta, zanimljiva u kontekstu veza s iseljeništvom, a emitiranje je najavljeno početkom 2022. godine. Također, završeno je snimanje serijala Cartolina Argentina čija se tematika zasniva na hrvatskim udrugama i istaknutim pojedincima u toj južnoameričkoj državi. Serijal Cartolina Argentina bit će emitiran u četiri nastavka početkom 2022. godine, a premijerno je prikazan na HRTInt.

Internetski portal Glas Hrvatske kao jedini četverojezični portal u Republici Hrvatskoj, točnije portal dostupan na hrvatskom, engleskom, njemačkom i španjolskom jeziku i u ovom izvještajnom razdoblju radio je funkcionalno i bez zastoja te je već u prvom kvartalu 2021. godine zadržan trend povećanog broja pregleda, kao i korisnika na mrežnim stranicama čime se zaključuje kako je smanjena frekvencija javnih okupljanja bila logični slijed virtualnih susreta. Kroz ovaj jedinstveni četverojezični portal kontinuirano i istovremeno tijekom cijelog izvještajnog razdoblja praćene su sve aktualnosti i pravovremeno se izvještavalo o događajima od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske i za međunarodnu javnost. Uz tekstualne sadržaje redovito su se kroz portal prenosili i objavljivali audio i video zapisi te sve radijske emisije kao i televizijske emisije Globalna Hrvatska i Pogled preko granice. Redovito su bile praćene svakodnevne vijesti na tri strana jezika te multimedijски višejezični, interaktivni i internacionalno vrijedni sadržaji preuzeti iz ostalih programa HRT-a koji su bili prilagođavani

internetskom mediju. Na internetskom portalu Glas Hrvatske svakodnevno se mogu pogledati i preslušati novi video i radio sadržaji, ali i radijski program koji se putem stream-a emitira 24 sata na dan. Tijekom ovog izvještajnog razdoblja redovito se objavljuju blogovi i na njemačkom jeziku koji se ujedno prevode na hrvatski jezik. Od blogova valja istaknuti i Cro gastro kutak te blog Ispeci zanat na španjolskom jeziku. Putem četverojezičnog portala prenose se objave na društvenim mrežama Twitter i Facebook koji imaju profesionalne račune kreirane na sva četiri jezika i bilježe povećanje u broju posjetitelja i pratitelja. Ukupno gledano iz dostavljenih analiza i izvještaja, razvidan je opći rast u broju pregleda i novih korisnika, a najveći postotak publike dolazi iz SR Njemačke te Hrvatske. Sve veći interes slušatelja, gledatelja i korisnika društvenih mreža potvrda je opravdanosti i potrebe multimedijskog pristupa tematici Hrvata izvan Republike Hrvatske te umrežavanja dosad vodećih medija: radija i televizije s mrežnim stranicama i društvenim mrežama koje više preferiraju mlađi naraštaji.

Osim proizvodnje programskog sadržaja namijenjenog Hrvatima izvan Republike Hrvatske te međunarodnoj javnosti koji se temelji na Ugovoru između Hrvatske radiotelevizije i Vlade Republike Hrvatske, Središnji državni ured svoj rad i djelovanje kontinuirano i transparentno pozicionira u javnosti pružanjem informacija cjelokupnoj javnosti u Republici Hrvatskoj i izvan Republike Hrvatske kako putem medija, tako i putem drugih kanala za informiranje. Javnost se o svim važnim temama, aktivnostima i protokolarnim događajima informira i putem službenih mrežnih stranica i društvene mreže Facebook. U ovom izvještajnom razdoblju na domeni mrežne stranice hrvatiizvanrh.gov.hr ostvareno je ukupno 571.899 pregleda stranica, a kada ove podatke usporedimo s istim razdobljem 2020. godine (ukupno 529.588 pregleda), vidljivo je povećanje u broju pregleda stranice za 7,98%. Na društvenoj mreži Facebook, tijekom izvještajnog razdoblja evidentirane su 133 informativne objave dok je u prethodnom izvještajnom razdoblju evidentirana 81 informativna objava.

Distribucijom informacija medijima u Republici Hrvatskoj i izvan Republike Hrvatske kao i objavom informacija na društvenoj mreži Facebook i mrežnim stranicama Središnjeg državnog ureda te proizvodnjom programskog sadržaja za Hrvate izvan Republike Hrvatske na javnim medijima, ostvarena je interaktivnost te informiranje Hrvata izvan Republike Hrvatske kao i javnosti u Republici Hrvatskoj o svim važnim temama i aktualnostima iz područja odnosa Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske.

8. Financijski pokazatelji

Hrvatski sabor donio je na sjednici **25. studenog 2020. godine** Državni proračun Republike Hrvatske za 2021. godinu i projekcije za 2022. i 2023. godinu (Narodne novine, broj 135/20 od 8. prosinca 2020. godine) kojim su Središnjem državnom uredu osigurana sredstva u iznosu od **75.494.727,00** kuna. Od toga, 64.860.187,00 kuna odnose se na sredstva osigurana iz Općih prihoda i primitaka (izvor 11), 10.285.000,00 kuna odnose se na sredstva osigurana iz Prihoda od igara na sreću (izvor 41), 349.540,00 kuna odnose se na Ostale prihode za posebne namjene (izvor 43).

Nakon usvojenih Izmjena i dopuna Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2021. godinu te provedenih preraspodjela i ušteda, Središnji državni ured u 2021. godini raspolagao je sa sredstvima u iznosu od **79.310.363,33** kuna od čega: 63.775.187,00 kuna iz Općih prihoda i primitaka (izvor 11), 7.959.620,06 kuna ostvarenih sredstava iz Prihoda od igara na sreću (izvor 41), 7.563.266,12 kuna neutrošenih prihoda iz prethodne godine (izvor 41), te 12.290,15 kuna prenesenih sredstava iz Ostalih prihoda za posebne namjene (izvor 43).

Ukupno utrošena sredstva po aktivnostima iznosila su **71.100.593,09 kuna**. Od neutrošenih sredstava u iznosu od 8.209.769,60 kuna prenesena su u 2021. godinu sredstva od Igara na sreću u iznosu od 7.174.186,18 kuna te sredstva od Ostalih prihoda za posebne namjene u iznosu od 12.290,15 kuna.

***Prilog 10.** Rekapitulacija troškova za razdoblje od 01.01. do 31.12.2021. godine*

***Prilog 11.** Rekapitulacija utrošenih sredstava po aktivnostima za razdoblje od 01.01. do 31.12.2021. godine*

***Prilog 12.** Izvješće o sredstvima i utrošku sredstava za razdoblje od 01.01. do 31.12.2021. godine*

***Prilog 13.** Izvješće o sredstvima i utrošku sredstava od prihoda od igara na sreću za razdoblje od 01.01. do 31.12.2021. godine*

Sukladno Zakonu, Središnji državni ured koordinira i nadzire aktivnosti između nadležnih ministarstava, drugih tijela državne uprave i ostalih nositelja suradnje Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske, te objedinjuje podatke o sredstvima i utrošku sredstava iz Državnog proračuna za Hrvate izvan Republike Hrvatske. U 2021. godini, u tu svrhu utrošeno je ukupno **473.603.372,74 kuna**.

***Prilog 14.** Objedinjeno izvješće o sredstvima i utrošku sredstava za Hrvate izvan Republike Hrvatske u 2021. godini*

9. Inicijative i iskoraci

Potpora strateškim projektima osigurana je i u 2021. godini, i to na posebnoj proračunskoj aktivnosti u Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2021. godinu: A862032 Program potpore strateškim projektima hrvatske nacionalne manjine u inozemstvu. Vlada Republike Hrvatske je na svojoj 70. sjednici 22. srpnja 2021. godine donijela Zaključak o financijskom podupiranju pet strateških projekata hrvatske nacionalne manjine u iznosu od 2.500.000,00 kuna. Time je Vlada Republike Hrvatske pružila potporu sljedećim strateškim projektima hrvatske nacionalne manjine: projektima Hrvatskog nacionalnog vijeća u Republici Srbiji: Izgradnja Hrvatske kuće u Subotici u iznosu od 1.800.000,00 kuna i Kadrovsko osnaživanje hrvatske zajednice u Republici Srbiji u iznosu od 200.000,00 kuna (ukupno Republika Srbija 2.000.000,00 kuna); projektu Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj: Potpora radu Hrvatskoga kazališta u Pečuhu u iznosu od 200.000,00 kuna; projektu Hrvatskog nacionalnog vijeća Crne Gore: Potpora Radiju hrvatske nacionalne manjine – Radio Duxu u iznosu od 150.000,00 kuna te projektu Hrvatskog štamparskog društva iz Gradišća, Republika Austrija: Hrvatske novine, 111 godina izlaženja u iznosu od 150.000,00 kuna.

Središnji državni ured je temeljem članka 60. Zakona, 2017. godine pokrenuo inicijativu privlačenja studenata hrvatskog podrijetla (pripadnika hrvatske nacionalne manjine i hrvatskog iseljništva) radi studiranja na hrvatskim visokim učilištima. Slijedom navedenoga, potpisani su sporazumi s hrvatskim sveučilištima i veleučilištima, koja od akademske godine 2018./2019. redovito prema svom iskazanom interesu raspisuju posebnu upisnu kvotu. Temeljem potpisanih Sporazuma u ak. god. 2021./2022. posebnu upisnu kvotu u okviru svojih sastavnica osigurali su Sveučilište u Zagrebu, Hrvatsko katoličko sveučilište, Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Sveučilište u Zadru, Sveučilište u Splitu, Sveučilište Sjever te Veleučilište „Lavoslav Ružička“ u Vukovaru. Također, kako bi se olakšao upis studentima putem posebne upisne kvote Središnji državni ured na svojoj službenoj mrežnoj stranici objavljuje informaciju o dostupnim mjestima na prethodno spomenutim sveučilištima.

Program se pokazao uspješnim budući da svake godine sve više Hrvata iskazuje interes za korištenjem istog. U akademskoj godini. 2021./2022. upisano je 29 studenata. Na Sveučilište u Zagrebu upisano je 15 studenata na sastavnicama sveučilišta kako slijedi: 1 student iz Republike Srbije na Ekonomski fakultet; 1 student iz Republike Srbije na Građevinski fakultet; 1 student iz Crne Gore i 1 student iz Republike Srbije na Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet; 1 student iz Crne Gore i 1 student iz Republike Srbije na Fakultet elektrotehnike i računarstva; 2 studenta iz Savezne Republike Njemačke, 1 student iz Sjedinjenih Američkih Država te 1 student iz Švicarske Konfederacije na Fakultet hrvatskih studija; 1 student iz Kraljevine Norveške i 1 student iz Republike Srbije na Filozofski fakultet; 1 student iz Mađarske na Katoličko-bogoslovni fakultet; 1 student iz Kraljevine Norveške na Tekstilno-tehnološki fakultet; 1 student iz Savezne Republike Njemačke na Veterinarski fakultet. Na Hrvatsko katoličko sveučilište upisana su 4 studenta na studijima kako slijedi: 1 student iz Republike Srbije na Komunikologiju; 1 student iz Kraljevine Švedske te 1 student iz Republike Slovenije na Medicinu; 1 student iz Republike Srbije na Psihologiju. Na Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku upisana su 3 studenta na sastavnicama sveučilišta kako slijedi: 1 student

iz Republike Srbije na Akademiji za umjetnost i kulturu; 1 student iz Republike Srbije na Filozofski fakultet; 1 student iz Republike Srbije na Pravni fakultet.

Na Sveučilište u Zadru upisana su 3 studenta na studije kako slijedi: 1 student iz Savezne Republike Njemačke na Njemački jezik i književnost i Anglistiku; 1 student iz Argentine na Španjolski jezik i književnost i Anglistiku; 1 student iz Sjedinjenih Meksičkih Država na Španjolski jezik i književnost i Talijanski jezik i književnost. Na Sveučilištu u Splitu upisan je 1 student iz Sjedinjenih Američkih Država na Kineziološkom fakultetu. Na Veleučilište „Lavoslav Ružička“ u Vukovaru upisana su 3 studenta iz Republike Srbije na studij Fizioterapije.

Ljetna škola Domovina, iskustveni projekt nastao u suradnji s Udruženjem Hrvatsko-američkih stručnjaka, namijenjen mlađim pripadnicima hrvatskog iseljništva se zbog specifičnih okolnosti uzrokovanih pandemijom virusa SARS-CoV-2, nažalost, nije mogao održati ni u 2021. godini, međutim intencija je da se u budućnosti provodi minimalno jedanput godišnje.

Središnji državni ured je tijekom 2021. godine nastavio s razradom projekta „Ruđer“, čija priprema je započela 2020. godine, a koji je namijenjen pripadnicima hrvatskoga iseljništva i hrvatske nacionalne manjine srednjoškolskog uzrasta. Zbog pandemije virusa SARS-CoV-2 projekt nije bilo moguće provesti tijekom 2021. godine te će njegova provedba biti realizirana kada će zdravstveno-epidemiološka situacija to omogućiti. Projekt će se provesti u suradnji i na temelju iskazanih potreba hrvatskoga iseljništva i hrvatske nacionalne manjine s ciljem privlačenja studenata i jačanja Republike Hrvatske kao sveučilišne destinacije.

Nakon temeljite analize komparativne prakse u području javne politike prema dijaspori, prepoznata je mogućnost, ali i potreba za pokretanjem studija na engleskom jeziku koji bi bio prilagođen potrebama mladih generacija u hrvatskom iseljništvu. Uža specijalizacija iz smjera menadžmenta – Vodstvo/Leadership je odabrana s obzirom na to da su znanja iz navedenog područja potrebna najširem krugu mogućih polaznika, a program studija ispunjava strateške ciljeve poput jačanja nacionalnog identiteta mladih generacija u hrvatskom iseljništvu i stvaranje bazena budućih predvodnika zajednica u iseljništvu. Slijedom navedenog, Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i Središnji državni ured potpisali su u travnju 2021. godine Sporazum o suradnji o pokretanju diplomskog sveučilišnog studija Leadership. Početak studija službenog naziva Master Degree in the Business study programme "Leadership" u trajanju od dva semestra (jedne akademske godine) očekuje se 2022. godine.

U cilju unaprjeđenja hrvatske suvremene drame, povećanja mogućnosti profesionalnoga angažmana mladih autora/autorica, jačanja hrvatskoga zajedništva te očuvanja hrvatskoga jezika, kulture i identiteta Središnji državni ured je u suradnji s HNK Mostar objavio Javni natječaj za najbolji neobjavljeni dramski tekst na hrvatskom jeziku za mlade autore do 35 godina i Natječaj za izbor redatelja/ice do 35 godina starosti koji/a će režirati prvonagrađeni dramski tekst. Natječaji su bili otvoreni za mlade autore/ice, pripadnike/ce hrvatskog naroda, iz cijelog svijeta.

Za najbolji dramski tekst, između 30 pristiglih prijava, odabran je tekst pod nazivom „Zid“, autorice Ružice Ašćić. Za redatelja najboljeg dramskog teksta, između 7 pristiglih prijava, izabran je Christian Jean-Michael Jalžević.

S obzirom na iskazanu potrebu, Središnji državni ured je pokrenuo inicijativu suradnje hrvatskih odgojno-obrazovnih institucija iz Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine na izradi Prijedloga kurikuluma i njihove primjene u osnovnoškolskome i srednjoškolskom obrazovanju za Hrvate u Bosni i Hercegovini. Potpisivanje Sporazuma o međusobnoj suradnji očekuje se u 2022. godini a uključivati će pomoć svih razina i vrsta odgoja i obrazovanja temeljenih na odgojno-obrazovnim ishodima; pomoć pri izradi prijedloga novog sustava vrednovanja, ocjenjivanja i izvještavanja o učeničkim postignućima; pomoć pri osposobljavanju učitelja za primjenu novih kurikuluma i promjene u procesu poučavanja i učenja; prijedlog načela i smjernica za izradu priručnika, udžbenika i drugih nastavnih pomagala te digitalizaciju istih i korištenje IKT-a (informacijsko-komunikacijske tehnologije) u obrazovanju.

10. Prilozi Izvješću

- Prilog 1.** Odluka o raspodjeli sredstava za financiranje kulturnih, obrazovnih, znanstvenih, zdravstvenih i ostalih programa i projekata od interesa za hrvatski narod u Bosni i Hercegovini iz sredstava Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2021. godinu
- Prilog 2.** Odluka o dodjeli financijskih sredstava programima i projektima organizacija hrvatske nacionalne manjine za 2021. godinu
- Prilog 3.** Odluka o dodjeli financijskih sredstava programima i projektima organizacija hrvatskog iseljništva u prekomorskim i europskim državama za 2021. godinu
- Prilog 4.** Odluka o dodjeli financijske potpore za posebne potrebe i projekte od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske za 2021. godinu temeljem provedenog 1. Javnog poziva za prijavu posebnih potreba i projekata od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske u svrhu ostvarenja financijske potpore za 2021. godinu
- Prilog 5.** Odluka o dodjeli financijske potpore za posebne potrebe i projekte od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske za 2021. godinu temeljem provedenog 2. Javnog poziva za prijavu posebnih potreba i projekata od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske u svrhu ostvarenja financijske potpore za 2021. godinu
- Prilog 6.** Odluka o izmjenama Odluke o osnivanju i imenovanju članova Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske
- Prilog 7.** Popis pokroviteljstava te prisustvovanja događanjima Hrvata u Bosni i Hercegovini u 2021. godini
- Prilog 8.** Popis pokroviteljstava te prisustvovanja događanjima hrvatske nacionalne manjine u 2021. godini
- Prilog 9.** Popis pokroviteljstava te prisustvovanja događanjima hrvatskog iseljništva u 2021. godini
- Prilog 10.** Rekapitulacija troškova za razdoblje od 01.01. do 31.12.2021. godine
- Prilog 11.** Rekapitulacija utrošenih sredstava po aktivnostima za razdoblje od 01.01. do 31.12.2021. godine
- Prilog 12.** Izvješće o sredstvima i utrošku sredstava za razdoblje od 01.01. do 31.12.2021. godine
- Prilog 13.** Izvješće o sredstvima i utrošku sredstava od prihoda od igara na sreću za razdoblje od 01.01. do 31.12.2021. godine
- Prilog 14.** Objedinjeno izvješće o sredstvima i utrošku sredstava za Hrvate izvan Republike Hrvatske u 2021. godini